Ազգ
Azg
8 ՅՈՒՆԻՍ 2004 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 104 (3026)

Թուրքիայում ստորագրահավաք Հայաստանի ատոմակայանը փակելու պահանջով

ԱՆԿԱՐԱ, 7 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիայի Իգդիրի մարզի նահանգապետ Նուրեթդին Արասը հանդես է եկել հայկական ատոմակայանը շուտափույթ փակելու անհրաժեշտության մասին հայտարարությամբ: Ըստ նրա «Իգդիրի բնակիչներին անհանգստացնում է վթարի հնարավորությունը կայանում կամ ռադիացիայի արտահոսքը»: Արասը հայտնել է, որ մարզի ղեկավարությունը սկսել է ստորագրություններ հավաքել ՀԱԷԿ-ի փակման պահանջով: Ինչպես հաղորդում են թուրքական լրատվամիջոցները, այդ փաստաթուղթը ներկայացվելու է Թուրքիայի կենտրոնական իշխանություններին եւ ՄԱԳԱՏԷ-ին: Նա կոչ է արել նաեւ Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությանը «ըստ կարելվույն շուտ միջոցներ ձեռնարկել ՀԱԷԿ-ի փակման ուղղությամբ»:

Հակամարտությունը պետք է շուտափույթ կարգավորվի

Այս համոզմունքին է ԵԱՀԿ ԽՎ զեկուցողը

ԿԻՄ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ,
Ստեփանակերտ

Հունիսի 4-ի երեկոյան Ստեփանակերտ ժամանեց ԵԱՀԿ խորհրդարանական վեհաժողովի ղարաբաղյան հարցով զեկուցող Գորան Լենմարկերը: Փետրվարին տարածաշրջան կատարած ԵԽԽՎ ԽՎ զեկուցող Թերի Դեյվիսի այցից հետո սա եվրոպական հեղինակավոր կառույցներից եւս մեկի՝ ղարաբաղյան կարգավորման ուղղությամբ շահագրգռության հերթական դրսեւորում կարելի է համարել:

Գորան Լենմարկերը նույն օրվա երեկոյան հանդիպեց ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի հետ՝ ծանոթանալու հիմնախնդրի նկատմամբ ղարաբաղյան կողմի պաշտոնական մոտեցումներին: Հաջորդ օրվա հանդիպումները, ըստ ծրագրի, տեղի ունեցան ԱԺ նախագահ Օլեգ Եսայանի, արցախցի խորհրդարանականների, ոչ կառավարական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների եւ Շուշիում՝ փախստականների հետ:

Հանդիպումների այս շրջանակը, Գ. Լենմարկերի կարծիքով, օգտակար է հակամարտության մասին ամբողջական պատկեր կազմելու առումով: Ներկայացնելով իր տպավորությունները հանդիպումների վերաբերյալ, ԵԱՀԿ ԽՎ զեկուցողը նշել է, որ ինքն ուշադրությամբ է լսել բոլոր տեսակետները եւ այն համոզմունքն ունի, որ պետք է ղարաբաղյան հակամարտությունը շուտափույթ լուծում ստանա, քանզի հարցի ձգձգումից հավասարապես տառապում են հակամարտող կողմերի ժողովուրդները:

Տես էջ 3

«Մեծ ութնյակի» գագաթաժողովի ծանր օրակարգը

Այսօր Ջորջիայի նահանգի ափամերձ կղզիներից Սի Այլենդում կսկսվի «Մեծ ութնյակի» գագաթաժողովը հյուրընկալ երկրի՝ Մ. Նահանգների, ինչպես նաեւ Ֆրանսիայի, Գերմանիայի, Մեծ Բրիտանիայի, Իտալիայի, Իսպանիայի, Ճապոնիայի եւ Ռուսաստանի ղեկավարների մասնակցությամբ: Եռօրյա գագաթաժողովի օրակարգն իսկապես ծանր է՝ միջազգային ահաբեկչության դեմ պայքարի համակարգում, Իրաքում ստեղծված իրավիճակ, արաբ-իսրայելական, ավելի ճիշտ՝ իսրայելա-պաղեստինյան հակամարտություն: Օրակարգում կլինեն նաեւ հարցեր, որոնց մասին պաշտոնապես դեռեւս ոչինչ չի հայտարարվել: Դրանց շարքում՝ «Մեծ Մերձավոր Արեւելք» ծրագրի հայտարարումը, որի մասին «Ազգն» արդեն 1 տարի գրում էր: Ըստ այդ ծրագրի, որի մանրամասնությունները ներկայացվելու են ավելի ուշ՝ ՆԱՏՕ-ի ստամբուլյան գագաթաժողովում, Մերձավոր Արեւելքի եւ հարակից 22 երկրներ, Մարոկկոյից սկսյալ մինչեւ Աֆղանստան եւ Անդրկովկասի երկրներ, մտնելու են ամերիկյան վերահսկողությամբ աշխարհաքաղաքական ու տնտեսական մի տարածաշրջանի մեջ, որի հիմնական նպատակը նավթային հարստությունների վերահսկումն է:

Գագաթաժողովի մեկուսացած վայրի ընտրությունը եւ 20 հազարանոց ապահովական ուժերի ներկայությունը հուշում է, որ կազմակերպիչները մեծ վախ ունեն գլոբալ նման ժողովների հակառակորդներից եւ ահաբեկիչներից:

Այսուհանդերձ, վերլուծաբաններից ոմանք պնդում են, որ գագաթաժողովն անցնելու է համեմատաբար հանգիստ մթնոլորտում, հակառակ օրակարգի ծանրությանը: Այդ հանգստությունը պայմանավորված է լինելու մի կողմից Մ. Նահանգների ցանկությամբ՝ նախընտրական տարում Ջորջ Բուշի հակասական կերպարին հաշտարար իմիջ հաղորդելու, մյուս կողմից՝ Ֆրանսիայի եւ Գերմանիայի հաշտարար մոտեցումներով, առաջինը Իրաքի վերակառուցման գործում դիվիդենտներ շահելու, իսկ երկրորդը ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի մշտական անդամների ակումբ մուտք գործելու անզուսպ ցանկությամբ: Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանին, սպասվում է, որ նախագահ Պուտինը ձեռք կզգնի իր դժգոհությունն արտահայտելու ֆաշիստական տիրապետությունից եվրոպան միանձնյա ազատագրելու մասին անցյալ շաբաթ նախագահ Բուշի հոխորտանքների նկատմամբ:

«Չիմիզու»-ն Նուբարաշենում կառուցելու է աղբավերամշակման գործարան

ԵՐԵՎԱՆ, 7 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Շրջակա միջավայրի պահպանության միջազգային օրվան նվիրված հաջորդ միջոցառումը նվիրված էր «էկոլոգիական աղետը» հիմնահարցերի կանոնակարգմանը: Այդ նպատակով նախարար Վարդան Այվազյանն ու ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի աշխատակիցներն այսօր այցելեցին Նուբարաշենի աղբավայր:

Կենցաղային աղբից տարեկան մթնոլորտ են արտանետվում մեծ քանակությամբ աղտոտիչներ, որոնցից, ըստ Վ. Այվազյանի, կարելի է ստանալ անսահմանափակ քանակությամբ մեթան գազ, իսկ թափոնները (դրանց մեջ եղած մետաղները, պակին եւ մնացած նյութերը առանձնացնելով) վերամշակելուց հետո՝ օրգանական պարարտանյութեր: Այդ նպատակով առաջիկայում ճապոնական «Չիմիզու» կազմակերպությունը Նուբարաշենի աղբավայրին կից 21 հա հողատարածքում մտադիր է սկսել ժամանակակից, եվրոպական չափանիշներին համապատասխան սարքավորումներով նոր գործարանի կառուցման աշխատանքները, որտեղ կվերամշակվի Երեւանի կենցաղային աղբը (օրական 400-450 տոննա):

Աղբի վերամշակումից ստացած գազը, որն օգտագործվելու է էներգետիկ նպատակներով, մի քանի անգամ էժան է էլեկտրաէներգիայից: Ծրագիրը, որը Ճապոնիայից բացի մեծ արդյունավետությամբ կիրառվում է մի քանի երկրներում, երկան քաղաքի էկոլոգիան բարելավելուց բացի՝ կնպաստի արդյունաբերության համար անհրաժեշտ հումքի ստացմանը:

Գործարանի կառուցումից հետո, ոչ միայն կվերանան աղբի այրումից առաջացած գազերը, այլեւ կմաքրվեն դրա մեջ պարունակվող ջրերը: Մնացած վերամշակման ոչ ենթակա 5-10% աղբը կմամլվի, կկաղապարվի եւ կհորվի:

Հայաստանը կհյուրընկալի Սեւծովյան բանկի կառավարիչների խորհրդի հաջորդ հանդիպումը

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ,
Տիրանա

Հունիսի 6–7-ը Սեւծովյան առեւտրային եւ զարգացման բանկը կազմակերպել էր կառավարիչների խորհրդի 6-րդ հանդիպումը եւ Սեւ ծովի գործարար օր կոնֆերանս Տիրանայում: Հայաստանը ներկայացնում էին ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի փոխնախարար Դավիթ Ավետիսյանը եւ ԱԳՆ միջազգային տնտեսական համագործակցության վարչության գործող ղեկավար Ներսես Մկրտչյանը:

Հանդիպման ընթացքում կառավարիչների խորհուրդը հաստատեց բանկի 2003 թ. ֆինանսական հաշվետվությունը: ՀՀ էկոնոմիկայի եւ ֆինանսների նախարար Վարդան Խաչատրյանը խորհրդի կողմից ընտրվեց մինչեւ 7-րդ հանդիպում ընկած ժամանակահատվածի նոր նախագահ: Ի դեպ, Սեւծովյան առեւտրային եւ զարգացման բանկի կառավարիչների խորհրդի 7-րդ հանդիպումը տեղի կունենա Երեւանում, 2005 թ. հունիսի 5-ին:

ՍԱԶԲ-ը միջազգային ֆինանսական ինստիտուտ է, որի սեփականատերն են Սեւծովյան տնտեսական համագործակցության անդամ 11 երկրները: Այս կազմակերպությունը հիմնադրվել է 1999 թ. 1 մլրդ եվրո կապիտալով: Ռուսաստանի, Թուրքիայի եւ Հունաստանի բաժնեմասը 16,5-ական տոկոս է: 13,5-ական տոկոս ունեն Ուկրաինան, Բուլղարիան, Ռումինիան: 2-ական տոկոս ունեն Հայաստանը, Ալբանիան, Մոլդովան, Ադրբեջանը: Բանկի նախագահը Մուստաֆա Գյուրթինն է Թուրքիայից: Հիմնադրումից հետո բանկն իրականացրել է մի շարք ծրագրեր անդամ երկրներում:

Տես էջ 2

Օդանավակայանում սկսվեց նոր համալիրի շինարարությունը

Ուղիղ երկու տարի առաջ այս օրը «Զվարթնոց» օդանավակայանն անցավ կառավարման նոր համակարգի: Երեկ մեկնարկեցին օդանավակայանում նոր ուղեւորային համալիրի կառուցման աշխատանքները: «Սա իսկապես համահայկական ծրագիր է, ասաց արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանը, բոլորս ամեն պահի պետք է մտածենք եւ հնարավորության դեպքում օգնենք ծրագրի կայացմանը»:

Ծրագրի առաջին փուլը նախատեսում է 3 տարում կառուցել 4-հարկանի ուղեւորային նոր համալիր, որի առաջին հարկը, ըստ արդարադատության նախարարի, կգործի 2005-ի տարեվերջից: Ըստ «Արմենիա միջազգային օդանավակայաններ» ընկերության մամուլի քարտուղար Գեւորգ Աբրահամյանի՝ այս փուլի աշխատանքները մոտավորապես կարժենան 50 մլն դոլար: Շենքի առաջին հարկը ուղեւորների ժամանման հատվածն է լինելու: Մամուլի քարտուղարի խոսքերով՝ ամենից շատ խնդիրները հենց այդ հատ-

վածում են: Առաջին հարկը պատրաստ լինելուն պես կգործարկվի, ապա կկառուցվեն մյուս հարկերը:

Ինչ վերաբերում է շինարարական ընկերություններին, ապա դրանք ընտրվելու են բացառապես մրցութային կարգով: Դավիթ Հարությունյանն ասաց, որ քանի որ կառույցն իրականում շատ բարդ է, եւ տարբեր որակավորում ունեցող մասնագետներ են անհրաժեշտ, աշխատանքները բաժանված են ըստ բարդության. աշխատանքի այն հատվածը, որտեղ մասնագիտական լուրջ գիտելիք է պահանջվում, կիրականացնեն աշխարհի լավագույն ընկերությունները:

Տես էջ 2

Վերջին եռօրյան էլ մեկնարկեց առանց ընդդիմության

Բարձրագույն կրթության օրինագիծն այս անգամ եւեւս չմերժվի

ՀՀ Ազգային ժողովի վերջին եռօրյան էլ մեկնարկեց առանց ընդդիմության: Օրակարգային հարցերը ներկայացնելուց հետո ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանը խորհրդարանականների եւ իր անունից շնորհավորեց Ստեփան Դեմիրճյանի ծննդյան օրը, իսկ մաղթանքը հաջորդ նստաշրջանում պատգամավորին խորհրդարանի դահլիճում տեսնելն էր: Հետեւեց արագընթաց աշխատանքը, որի ընթացքում դահլիճում գտնվող մեկ տասնյակից քիչ ավելի պատգամավորները փորձում էին անդրադառնալ օրակարգային բոլոր հարցերին: Այդ շարքում առաջին ընթերցմամբ քննարկվեց «Բարձրագույն եւ հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» օրինագիծը: Այն նախորդած եռօրյաներից մեկում երկրորդ ընթերցման ժամանակ ընդամենը 57 կողմ ստանալով մերժվեց: Սակայն կրթության նախարար Սերգո Երիցյանի հավաստմամբ, հնարավորին լրամշակված լինելու եւ կառավարության կողմից կարեւորվելու շնորհիվ եւս մեկ անգամ ԱԺ ներկայացվեց առաջին ընթերցման:

ԱԺ կրթության եւ գիտության հարցերով հանձնաժողովի նախագահ Հրանուշ Հակոբյանն էլ փաստեց, որ ներկայացված տարբերակը լրամշակվել եւ փոփոխվել է, մասնավորապես հստակեցվել եւ տարբերակվել են խնդիրները, սկզբունքներն ու նպատակները, ավելի լայն ինքնավարության հնարավորություն է տրվել բուհերին, ընդլայնվել են ուսանողների իրավունքները բուհի կառավարման խնդիրներում: Բուհական կրթության աստիճանավորման այլ համակարգ է նախատեսվել արվեստի բուհերի, ֆիզիկական կուլտուրայի ինստիտուտի եւ բժշկական համալսարանի համար: Բացի այդ, հետբուհական կրթություն տալու իրավունք են ստացել ոչ միայն բուհերը, այլեւ նախագծային, գիտահետազոտական եւ այլ ինստիտուտներ՝ համապատասխան լիցենզավորում ստանալուց հետո:

Ինչպես Հրանուշ Հակոբյանն, այնպես էլ Արթուր Բաղդասարյանն առաջնային կարեւորություն տվեցին օրենքի միջոցով սոցիալական արդարություն ապահովելու խնդրին: Օրենքի ընդունման դեպքում սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաները լավ առաջադիմության դեպքում կստանան նպաստ, իսկ լավ առաջադիմություն ունեցող ապահովված ուսանողը կվճարանա կրթաթոշակի: Պետական եւ մասնավոր բուհերի իրավահավասարություն ապահովող այս օրենքի դրույթներն ուժի մեջ են մտնելու տարբեր ժամանակահատվածներում: Օրենքի հիմնական նպատակն է հիմք ստեղծել Բոլոնիայի գործընթացին միանալով՝ եվրոպական կրթակարգին ինտեգրվելու համար:

Հրանուշ Հակոբյանի հավաստմամբ, օրինագիծն առաջին ընթերցումից մինչեւ օրս վերամշակվել է 95 տոկոսով, օրենքի հանրային լսումներին մասնակցել է շուրջ 300 անձ, բուհերի 8 ռեկտորներ, իսկ հանձնաժողովը 25 էջանոց օրենքի կատակցությամբ ներկայացրել է 33 էջանոց առաջարկների եւ փոփոխությունների փաթեթ:

Եվ կրթության նախարարը, եւ ԱԺ համապատասխան հանձնաժողովի նախագահը նախորդ ընթերցման ժամանակ օրենքի մերժման պատճառը համարեցին համապատասխան ֆանակի պատգամավորների քվեարկության ընթացքում ներկա չգտնվելը եւ մտավախություն չունեն, թե օրինագիծը կմերժվի նաեւ այս անգամ:

ՆՈՒՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Հայաստանը կհյուրընկալի ...

Սկիզբը՝ էջ 1

Հայաստանում ՍԱԶԲ-ն Իզմիրյան հիմնադրամի հետ իրականացրել է փոքր եւ միջին բիզնեսի՝ յուրաքանչյուրը 2 մլն դոլար միջնաժամկետ եւ կարճաժամկետ ֆինանսավորման մեկ ծրագիր: Ի տարբերություն Հայաստանի, ռուսաստանյան ընկերություններն արդեն իրականացրել են մոտ 10-ը:

Ինչպես «Ազգին» տեղեկացրեց ՍԱԶԲ-ի հասարակայնության հետ կապերի վարչության նախագահ Վալերի Ակսենովը, ՍԱԶԲ-ի նպատակային խումբը մանր բիզնեսն է: «Մենք չենք աշխատում քաղաքական գործիչների հետ», ասաց Ակսենովը: ՍԱԶԲ-ն ունի հետեւյալ առաջնահերթությունները. տեքստիլ արդյունաբերություն, հեռահաղորդակցություն, էներգետիկա, ծովային եւ նավահանգստային սեկտոր, փոքր եւ միջին ձեռներեցության զարգացում: Սեւծովյան գործարար օրվա քննարկումները կենտրոնացած էին տարածաշրջանային ենթակառուցվածքային զարգացման եւ ագրոբիզնեսի հարցերի վրա: Դրանք նաեւ ուղղված էին միջազգային ֆինանսական ռեսուրսների կենտրոնացման խնդրի տնտեսական զարգացման համար:

Հանդիպմանը, որ հանդիսավորությամբ բացեց Ալբանիայի վարչապետ Ֆատոս Նանոն, ներկա էին տարբեր կառավարությունների, միջազգային բանկային եւ գործարար հանրության 250 ներկայացուցիչներ սեւծովյան մեծ տարածաշրջանից եւ Արեւմտյան Եվրոպայից:

Օդանավակայանում սկսվեց նոր համալիրի շինարարությունը

Սկիզբը՝ էջ 1

Երեկ կազմակերպված արարողության ժամանակ Արմավիրի թեմի առաջնորդ Սիոն եպիսկոպոս Ադամյանն օրհնեց տարածքը, ուր կկառուցվի համալիրը, ապա փորվեց շենքի առաջին փոսը: «Արմենիա միջազգային օդանավակայաններ» ընկերության գլխավոր տնօրեն Քրիստինե Շիրինյանը հույս հայտնեց, որ այս նոր համալիրը կօժանդակի երկրի տնտեսական աճին: «Նոր համալիրը կգրավի նոր մարդկանց սփյուռքից եւ արտասահմանից, որոնք Հայաստան կայցելեն տուրիզմի եւ բիզնեսի նպատակով, կօգնի Հայաստանին դառնալու տուրիստական եւ բիզնես կենտրոն»: Արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանի գնահատականով ծրագրի բուն նպատակը Հայաստանին վայել օդային դարպաս ունենալն է, տարածաշրջանում մեր օդանավակայանը լավագույնը դարձնելը:

ԹԱՄԱՐ ՄԻԿԱՍՅԱՆ

Աջարիայի դեպքերը չեն խանգարել ծավալային աճ արձանագրած բեռնափոխադրումներին

Ինչպես տեղեկացանք տրանսպորտի եւ կապի նախարարության լրատվական ծառայությունից, ընթացիկ տարվա հինգ ամիսներին հայկական երկաթուղով բեռնափոխադրումների ծավալն ավելացել է 20 տոկոսով: Արտահանման ծավալներն աճել են 73 տոկոսով, ներմուծմանը՝ 22 տոկոսով, ներհանրապետական փոխադրումները՝ 7 տոկոսով: Արտահանվող ապրանքների մեջ գերակշռել են պղնձի խտանյութն ու ցեմենտը: Ներմուծման աճին նպաստել են ցորենի, ավիակերոսինի եւ պարարտանյութերի ներկրումները:

Նախարարության լրատվական ծառայությունից նաեւ տեղեկանում ենք, որ Աջարիայի դեպքերը չեն ազդել դեպի Հայաստան եւ Հայաստանից դուրս իրականացվող բեռնափոխադրումների ծավալների վրա: Նման եզրակացության համար հիմք է ծառայել բեռնափոխադրումների ծավալների վերաբերյալ ցուցանիշների վերլուծությունը:

Ա. Ա.

«Հայկ-Անուշ» բարեգործական ՀԿ-ի անդրանիկ միջոցառումը

Երեկ Աոնո Բաբաջանյանի անունը կրող համերգասրահում «Հայկ-Անուշ» բարեգործական հասարակական կազմակերպությունն անդրանիկ միջոցառմամբ սկսեց իր գործունեությունը: Մինչ այժմ կազմակերպությունն իրականացրել է բազմաթիվ բարեգործական աշխատանքներ՝ աջակցելով «Զեյթուն» հայրենակցական միության անդամ անապահով ընտանիքներին, իրականացնելով դպրոցական ծրագրեր: Այժմ արդեն պաշտոնապես մեկնարկած կազմակերպության անդրանիկ մեծածավալ մշակութային միջոցառումը նվիրվել էր բանաստեղծուհի, արձակագիր, հրապարակախոս, թարգմանիչ Մետաքսեի ստեղծագործական ուղուն: Միջոցառման մանրամասներին ծանոթացեք մեր հաջորդ համարում:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Արեւելագիտությունը պահպանել է իր գիտական մակարդակը

Ուրբաթ օրը ավարտվեց երիտասարդ արեւելագետների հանրապետական 25-րդ նստաշրջանը, որն անցկացվեց ՀՀ ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտում: Նստաշրջանը կազմակերպել էր ինստիտուտում գործող երիտասարդ արեւելագետների խորհուրդը՝ «Արմեն եւ Բեռլապը Տէրտէրեան» հիմնադրամի (ԱՌՆ) հովանավորությամբ եւ նվիրվել էր հիմնադրամի նախագահի, անցյալ տարի մահացած Արսեն Տէրտէրյանի հիշատակին:

Հինգշաբթի առավոտյան սկսած նստաշրջանի բացման նիստին հաջորդաբար ելույթ ունեցան արեւելագիտության ինստիտուտի տնօրեն, պատմագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր Նիկոլայ Հովհաննիսյանը, ակադեմիայի փոխնախագահ, պատմագիտության դոկտոր, ակադեմիկոս Վլադիմիր Բարխուդարյանը եւ երիտասարդ արեւելագետների խորհրդի նախագահ, պատմագիտության թեկնածու, դոցենտ Արտակ Մովսիսյանը: Նրանք հասուկ շեշտեցին, որ հակառակ 1990-ական թվականներին ՀՀ-ում գիտության հետընթացին, հայ արեւելագիտությունը հիմնականում պահպանեց իր գիտական մակարդակը, որի վկայությունն են ինստիտուտի տասնյակներով հրատարակությունները, երիտասարդ արեւելագետների տարեկան գիտական նստաշրջաններն ու դրանցում հնչած զեկուցումներն ամփոփող ժողովածուները:

Այնուհետեւ սկսվեց նստաշրջանը: Լիագումար նիստին լսվեցին յոթ զեկուցումներ, ընդմիջումից հետո նստաշրջանն իր աշխատանքները շարունակեց երկու բաժանմունքներում՝ Հին Արեւելք, այլք: Ավելի քան քառասուն զեկուցումները վերաբերում էին տարբեր ժամանակաշրջանների եւ արեւելագիտության տարբեր ոլորտների եւ ուղղությունների՝ հնագույն ժամանակներից մինչեւ մեր օրերը, պատմություն, բանասիրություն, լեզու, դիցաբանություն, քաղաքականություն, իրանագիտություն, քրդագիտություն, արաբագիտություն, թուրքագիտություն, Հին Արեւելք:

Ուրբաթ օրը նստաշրջանը շարունակվեց հիշյալ երկու բաժանմունքներում: Ավարտին գիտաժողովն ամփոփեց պրոֆ. Նիկոլայ Հովհաննիսյանը: Նա հասուկ շնորհակալություն հայտնեց բարերարի գործը շարունակող նրա որդուն՝ Էդուարդ Տէրտէրյանին:

Գիտաժողովի առթիվ լույս էին տեսել եւ մասնակիցներին ու ներկաներին բաժանվեցին նստաշրջանի ծրագրի տեղեկաթերթիկներն ու զեկուցումների դրույթների գրքույկը:

Երիտասարդ արեւելագետների հոբելյանական՝ 25-րդ նստաշրջանին մասնակցում էին սփյուռքահայեր, նաեւ Իրանի երկու քաղաքացիներ՝ Մոհամմադ Մալեք-Մոհամմադին եւ Ֆրիկ Խաքամի-Տիրգորդին:

Գիտաժողովն ապացուցեց, որ ֆինանսական միջոցների ապահովման դեպքում ՀՀ ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտն ունի գիտական ներուժ՝ երիտասարդ արեւելագետների հանրապետական գիտական նստաշրջանները վերածելու միջազգայինի՝ հրավիրելով նախկին ԽՍՀՄ մյուս հանրապետությունների եւ այլ երկրների երիտասարդ գիտնականների, ինչպես եղել է խորհրդային ժամանակաշրջանում ծնունդ առած այս գիտական ավանդույթի առաջին տարիներին:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

Շինարարության ընթացքի օրինականությանը կհետեւեն նախագծի հեղինակ ճարտարապետները

Քաղաքաշինության եւ ճարտարապետության վարչության պետ Սամվել Դանիելյանը նոր բան գրեթե չասաց լրագրողների հետ ամենշաբաթյա հանդիպման ժամանակ: Հիշատակության արժանի նորույթը թերեւս այն էր, որ արդեն ճշտվել են Երեւանի՝ իրացման ենթակա մյուս տարածքները, կա համապատասխան ժամանակացույց ըստ թաղամասերի ու փողոցների:

Ինչպես միշտ այժմեական էր ապօրինի շինությունների խնդիրը, որն առայժմ մի պլանից մյուսը տեղափոխվելուց զատ այլ փոփոխությունների չի ենթարկվում: Նոր կարգի համաձայն շինարարություն սկսելուց առաջ պատվիրատուն պիտի պայմանագիր կնքի նախագծող ճարտարապետի հետ, որպեսզի վերջինս կառույցի շինարարության ողջ ընթացքում վերահսկի նախագծային պահանջների պահպանումը: Այսինքն, ստացվում է հեղինակային վերահսկողության նման մի բան: Նախագծերը պիտի ներկայացվեն նաեւ թաղապետարանների ճարտարապետներին, որոնք հաճախ նոր կառույցների մասին տեղեկանում են շինարարությունն սկսվելուց հետո:

Հրազդան գետի ափի ապօրինի կառույցների շուրջ առաջացած ողջ աղմուկ-աղաղակը անսպասելի ավարտ ունեցավ: Դրանք քանդելու վերաբերյալ սպառնալիքները տեղը զիջել են խաղաղ հանգուցալուծմանը: Ինչպես հայտարարեց Սամվել Դանիելյանը, քաղաքապետարանի համար պատժելը հիմնաքարային սկզբունք չէ, իրենց խնդիրը ջրի անցանելիությունն ապահովելն է, նեղ հատվածներում գետի լայնացումը: Նույնը վերաբերելու է նաեւ հենց գետի վրա զգված «Պրինցեսա Մարիանա»-ին, թեեւ ակնհայտորեն հեղեղումների ժամանակ այն փակելու է գետի ճանապարհը:

Մեր հրապարակումներից մեկում արդեն ասել ենք, որ քաղաքային իշխանությունները բենզալցակայանների ու գազալցակայանների գույքագրում են անում: Պարզվել է, որ 125 բենզալցակայան ենթակա է ապամոնտաժման, քանի որ ոչ միայն նախագծեր չունեն, այլեւ գեղագիտական չափանիշներով խիստ անհամապատասխան են շրջակայքին: 105 լցակայան խախտել են նախագծային սահմանները, եւ սրանց էլ նույն ճակատագիրն է սպասում: Գազալցակայանների տվյալները դեռ ճշտվում են:

Կ. Պ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԲ տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետության 47
Ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635

Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221

Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ 529353

Լրագրողների սենեակ / հեռ 581841

Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ 582483

Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ 529353

Համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

«Գների կտրուկ բարձրացում, հետեւաբար սղաճի վրա դրա ազդելու վտանգ չկա»

Այսպիսի կարծիք հայտնեց Կենտրոնական բանկի նախագահը

Անցումային գրեթե բոլոր տնտեսությունները վերջին երեք տարիներին բավական մեծ աճ են արձանագրել, ինչը պայմանավորված է նրանով, որ անկումն այդ երկրներում խորն է եղել: Առաջիկա տարիները նրանց համար նույնպես կլինեն տնտեսական բարձր աճի տարիներ: Անդրադառնալով Հայաստանի սոցիալական վիճակի վրա տնտեսական աճի ազդեցության հարցին, Կենտրոնական բանկի նախագահ Տիգրան Սարգսյանը վերոնշյալին ավելացրեց, որ կարեւոր խնդիրը աճի կայունության ապահովումն է: Եթե դա ապահովվի եւս 3 տարի եւ իրականացվեն որոշակի բարեփոխումներ, ապա կտեսնենք սոցիալական ազդեցությունը: Այդ բարեփոխումներից առաջինը բանկային ոլորտինն է: ԿԲ նախագահը նշեց, որ իրենք այստեղ արդեն իրականացրել են գլխավոր միջոցառումը՝ ազատվել են անառողջ բանկերից: Հիմա խնդիր է դրված ապահովել բանկային համակարգի արագ զարգացումը: Դրա համար օրենսդրության մեջ իրականացվող փոփոխություններից նա կարեւորեց բանկերի պաշտպանվածության ապահովումը անբարեխիղճ վարկառուներից: Բացի այդ, հարկ է զարգացնել ապահովագրական համակարգը, ստեղծել կենսաթոշակային հիմնադրամներ: Այս տեսանկյունից խիստ կարեւորվում է արժեթղթերի շուկայի զարգացումը: Կարեւոր է կորպորատիվ կառավարման համակարգը ներդնել նաեւ տնտեսության իրական հատվածում: Եվ վերջապես, ստվերային տնտեսության մակարդակը դեռեւս շատ բարձր է:

Սղաճը ծրագրված երեք տոկոսի սահմաններում պահպանելու հարցում Տիգրան Սարգսյանը լավատես էր: «Ինչպիսի՞ ազդեցություն կունենա դրա վրա բենզինի գների թանկացումը» հարցին նա պատասխանեց, որ այդ թանկացումը չի կարող նույն ազդեցությունն ունենալ սղաճի վրա ինչպես հացի եւ հացամթերքների թանկացումն էր, քանի որ բենզինի տեսակարար կշիռը սպառողական զամբյուղում մեծ չէ:

«Ազգի» այն հարցին, թե սննդամթերքի, այդ թվում գյուղմթերքների, կենցաղային ապրանքների, որոնց տեսակարար կշիռը զգալի է սպառողական զամբյուղում, գների ներկայիս թանկացումը նույնպե՞ս էական ազդեցություն չի թողնի սղաճի վրա, ԿԲ նախագահը պատասխանելով, նշեց, որ սննդամթերքն ունի տեսակարար մեծ կշիռ սպառողական զամբյուղում, բայց կարծիք հայտնեց, որ այսօր գների կտրուկ աճ այստեղ չկա: Հետեւաբար, սղաճի վրա ազդելու վտանգ նույնպես չկա:

Ինչ վերաբերում է մամուլի ասուլիսի հրավիրման բուն պատճառին, ապա դա 2003-ի տարեկան հաշվետվության ներկայացումն էր: Քանի որ այդ հաշվետվությունն արդեն մեկ անգամ ԱԺ-ում ներկայացվել է, ապա Տիգրան Սարգսյանը անդրադարձավ հաշվետվության առանձնահատկություններին: Դրանք հակիրճ հետեւյալն էին: Համախառն ներքին արդյունքը ծրագրված 6 տոկոսի փոխարեն արձանագրել է 13,9 տոկոս աճ: Ըստ ոլորտների այդ աճը տնտեսության տարբեր ճյուղերի մեջ բաշխվել է հետեւյալ կերպ: Արդյունաբերության տեսակարար կշիռը կազմել է 3,1 տոկոս, գյուղատնտեսությանը՝ 1,8 տոկոս, շինարարությանը՝ 5,7 տոկոս, ծառայությունները՝ 3,3 տոկոս: Այնուհետեւ ԿԲ նախագահը ներկայացրեց համաշխարհային եւ ԱՊՀ երկրների տնտեսության տարեկան ցուցանիշները:

Անցյալ տարին, ըստ Տիգրան Սարգսյանի, հաջողված էր հարկաբյուջետային տեսանկյունից: Կատարվել են հարկային բոլոր մուտքերն ու ծախսերը: Արտաքին առեւտրի ցուցանիշները հետեւյալն էին՝ արտահանման ծավալները կազմել են 688 մլն դոլար, նախորդ տարվա համեմատ ավելանալով 175 մլն դոլարով կամ 34 տոկոսով: Ներմուծվել է 1 մլրդ 128 մլն դոլարի ապրանք, որը նախորդ տարվա ցուցանիշը գերազանցել է 246 մլն դոլարով կամ 28 տոկոսով: Արտահանման ավելացման տեմպը գերազանցել է ներմուծման ավելացման տեմպին:

Դրամավարկային քաղաքականության մասին խոսելիս Տիգրան Սարգսյանը նշեց, որ նվազել են բոլոր տոկոսադրույքները՝ վարկերի, ավանդների, պետական կարճաժամկետ պարտատոմսերի: Պետական պահուստներն ավելացել են 71 մլն դոլարով եւ գերազանցել են 500 մլն դոլարը, շնորհիվ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների վարկերի եւ դրամաշնորհների: 2003-ին լուծարվել է 5 բանկ, բացվել են 1 բանկ եւ 6 վարկային կազմակերպություն: Ներկայումս գործող բանկերից 16 բանկ աշխատել է շահույթով, որը կազմել է 6,5 մլրդ դրամ, իսկ 3 բանկ՝ վնասով, որը կազմել է 408 մլն դրամ: Կանխիկ դրամաշրջանառությունը կազմել է 39,5 տոկոս: Ռուսաստանում այդ ցուցանիշը 65 տոկոս է, Վրաստանում 40 տոկոս, Ադրբեջանում՝ 39,6 տոկոս:

Բացի այս ցուցանիշներից, ԿԲ նախագահը ներկայացրեց Ռումինիայում Սեւծովյան համագործակցության անդամ 14 երկրների կենտրոնական բանկերի նախագահների հանդիպման եւ Սանկտ Պետերբուրգի միջազգային բանկային կոնգրեսի արդյունքները:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Համաշխարհային բանկի հայտարարությունը

Դասական բարեփոխումների ծրագրի իրականացմանն ուղղված վերջին շրջանում ԱԺ վերահսկիչ պալատի հաշվետվության վերաբերյալ Համաշխարհային բանկը հրապարակել է մի հայտարարություն, որտեղ ասված է, որ այդ հարցը Հայաստանի ներքին խնդիրը համարելով հանդերձ, ՀԲ-ն ցանկանում է մի քանի ճշգրտումներ կատարել:

Համաշխարհային բանկը մեծ կարեւորություն է տալիս այդ խնդրին եւ մոտիկից վերահսկում է բարեփոխումների ընթացքը: ՀԲ-ն իր համաձայնությունն է տվել նախնական ծրագրում կատարվելիք որոշ փոփոխություններին, որոնք անհրաժեշտ են գործն արդյունավետ ավարտին հասցնելու համար: Մտահոգություն արձանագրելով գործի սկզբնական դանդաղ ընթացքի վերաբերյալ, այնուամենայնիվ, նշվում է, որ վերջին շրջանում նկատվում է աշխույժ առաջընթաց: ՀԲ-ն ոչ մի էական թերություն չի գտել տենդերային եւ ֆինանսական գործընթացներում եւ իր սկզբունքային համաձայնությունն է տվել որոշ փոփոխություններ կատարելու ֆինանսավորման ասպարեզում՝ հաշվի առնելով շինարարական ծախսերի իրական աճը: ՀԲ-ն նաեւ համաձայնել է ընդառաջել կառավարության խնդրանքին եւ ծրագրի ավարտի ժամկետը երկարաձգել մինչեւ 2006 թ. հունիսի 30-ը:

Հիշատակի օր

ՀՀ-ում Սիրիայի Արաբական Հանրապետության դեսպանությունը երջանկահիշատակ մեծ առաջնորդ Հաֆեզ Ալ-Ասադի մահվան 4-րդ տարելիցի կապակցությամբ պատիվ ունի ընդունելու այս տխուր արարողության մասնակիցներին 2004 թ հունիսի 10-ին հինգշաբթի օրը, ժամը 10 00-22 00, դեսպանության նստավայրում՝ Բաղրամյան 14:

ՀՀ-ում ՍԱՀ դեսպանություն

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐ

Եթե համայնքը չհամաձայնի, Գիլլի լիճը չի վերականգնվի

Չնայած Գլոբալ էկոլոգիական հիմնադրամը մոտ 1 մլն դոլար է տրամադրել

Չորս տարի առաջ Գիլլի լճի վերականգնման ծրագիրը հաջողությամբ տապալվեց: Այդպես էլ չստացվեց շրջակայքի բնակչության հետ լեզու գտնել նրան այդ տարածքից հեռացնելու եւ ծրագիրն իրականացնելու համար, քանի որ չկոնկրետացվեցին փոխարենը նրան եկամտի հուսալի աղբյուր առաջարկելու տարբերակները: Հիշեցնենք, որ ծրագրի նպատակը չորացած լճի կենսառեսուրսների պահպանումն ու վերականգնումն է:

Գիլլին եզակի բնադավայր է ջրլող թռչունների համար, որի վիճակի բարելավումը էական հակազդեցությամբ բարերար է անդրադառնալու նաեւ Սեւանի վրա: Համենայն դեպս, այդպես է եղել լճի մակարդակի աղետալի իջեցումից առաջ, եւ հենց Գիլլիի վերացումը Սեւանա լճի պրոբլեմի հետեւանքն է: Նոր ծրագրի համաձայն, փոխվելու է Մասրիկ գետի հունը, կրկին վերադարձվելու է դեպի հին հունը՝ Գիլլի լիճ: Որոշվել է լճի հետ վերականգնել 596 հա: Ծրագիրը կիրականացվի 5 տարվա ընթացքում: Սեւանա լճի առողջացման համար սկսված արշավի ընթացքում Գիլլին վերականգնելը նորից հրատապ է դառնում, քանի որ դրա հետ է կապվում նաեւ Սեւանա լճի էկոլոգիական հավասարակշռության պահպանումը:

Նոր ծրագրի համար կրկին խոշոր ֆինանսներ, այս անգամ մոտ 997 հազար դոլար է տրամադրել Գլոբալ էկոլոգիական հիմնադրամը: Առաջին փուլի համար արդեն ստացվել է 25 հազար դոլար: Այս անգամ ծրագրի իրականացմանը նախատեսվում է ակտիվորեն ներգրավել նաեւ համայնքի բնակչությանը: Սպասվում է, որ առաջիկա 10 օրվա ընթացքում այդ առթիվ հուշագիր կստորագրվի համայնքի, նախարարության եւ ՄԱԿ-ի միջեւ:

Դեպի համայնք ուղեւորվելու ճանապարհին էլ լրագրողները հանդիպեցին բնապահպանության նախարարին եւ ՄԱԿ-ում Հայաստանի մշտական ներկայացուցչին, ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի մշտական ներկայացուցիչ տիկին Գռանդեին: «Արդյունքում կունենանք լճի կենսաբանական վերականգնում, թռչնակազմը մոտ 52 տեսակի կհասնի, նաեւ կվերականգնվի շրջակայքի էկոհամակարգը», լրագրողներին հավաստիացրեց բնապահպանության նախարար Վարդան Այվազյանը:

Այնուամենայնիվ, նախարարի կարծիքին չեն հիդրոլոգ փորձագետները: ՀՀ ԳԱԱ հիդրոլոգիայի ինստիտուտի տնօրենի տեղակալ Բարթուղ Գաբրիելյանի համոզմամբ, ոչ ոք չի կարող միանշանակ պնդել լճի վերականգնման օգուտն ու վնասը: Գիլլիի վերականգնման ծրագիրը մշակվել է առանց գիտական լուրջ, համակարգային ուսումնասիրությունների: Ճահճացած օրգանական նյութերի լրացուցիչ հոսքը Սեւանա լիճ հնարավոր է, որ խորացնի դիստրոֆիկ գործընթացները: Հնարավոր է նաեւ, որ այդպես չլինի, սակայն նման ելքի դեպքում արդեն անհնար կլինի սխալն ուղղել:

Ծրագրի իրականացման համար իրենց հողատարածքներից զրկված բնակիչներին նոր հողեր կամ դրամային փոխհատուցումներ կտրամադրվեն: Միաժամանակ նախատեսվում է նոր տարածքներում գյուղացիների մասնակցությամբ եկամուտ ապահովող գործարար ծրագրեր ձեռնարկել:

Այնուամենայնիվ, համայնքի «անհնազանդ» վարքագծի պատճառով կրկին կասկածի տակ է ծրագրի իրագործման հավանականությունը: «Եթե գյուղացիները չհամաձայնեն համագործակցել մեզ հետ եւ մերժեն, մենք ոչինչ անել չենք կարող», ասաց տիկին Գռանդեն:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Հակամարտությունը պետք է շուտափույթ կարգավորվի

Սկիզբը՝ էջ 1

Ընդունելով, որ բանակցությունները վարելը նախագահների ու կառավարությունների խնդիրն է, Գ. Լենմարկերը միաժամանակ կարեւորել է խորհրդարանների դերը՝ հիմք ունենալով, մասնավորապես, Բալկաններում խորհրդարանական ներուժի գործածական փաստը: Ինքը, որպես զեկուցող, ձգտելու է աջակցել ԵԱՀԿ խորհրդարանական վեհաժողովին, որի անդամ 55 երկրների միջեւ պատկերացումները ղարաբաղյան հիմնախնդրի մասին կարող են բարենպաստ ֆոն ստեղծել հարցին արդարացի լուծում տալու գործում: ԵԱՀԿ ԽՎ անդամը նաեւ նշեց, որ ինքը որոշակի կապեր ունի Մինսկի խմբի համանախագահների հետ, որոնց համար, թերեւս, օգտակար կլինի իր նախնական ելույթը հուլիսին Էդինբուրգում կայանալիք ԵԱՀԿ ԽՎ հերթական նիստում: Իսկ թե երբ ամբողջական պատրաստ կլինի ղարաբաղյան հակամարտության մասին իր զեկույցը, Գ. Լենմարկերը դժվարացավ կոնկրետացնել, միաժամանակ հույս հայտնելով, որ Ղարաբաղ կատարած այցից հետո այն ամբողջական բովանդակելու է հիմնախնդրի իրական պատկերը՝ դրանից բխող եզրակացություններով:

Շվեդ դիվանագետը գոհունակություն է հայտնել, որ Ղարաբաղում հետեւողականորեն ձգտում են ժողովրդական արժեքների արմատավորմանը: Միաժամանակ նա իր հիացմունքն է հայտնել ղարաբաղյան բնաշխարհի գեղեցկության մասին, թեպետ մառախլապատ եղանակը հնարավորություն չտվեց լիարժեք վայելելու այդ գեղեցկությունը:

Լրագրողների խնդրանքով ԵԱՀԿ պատվիրակությանն ուղեկցող ՀՀ ԱԺ փոխնախագահ Վահան Հովհաննիսյանը մեկնաբանելով այս այցը, նշեց, որ նախընտրելի է մեկ կազմակերպության՝ իբրեւ միջնորդ հանդես գալը: Այս առումով նկատի ունենալով Մինսկի խմբին, որի ներկայացրած առաջարկներն, ըստ ԱԺ փոխնախագահի, վերջին տարիներին ավելի իրատեսական հողի վրա են հիմնված, Վ. Հովհաննիսյանը միաժամանակ կարեւորեց խորհրդարանական դիվանագիտության նշանակությունը: Նրա կարծիքով, Ադրբեջանը ակնհայտորեն անհանգստանալով Մինսկի խմբի աշխատանքից (Քիվեսթյան ու փարիզյան սկզբունքներ եւ այլն), ձգտում է հարցի մեջ ներգրավել նորանոր կազմակերպությունների՝ հույս ունենալով, որ դրանցում ընդգրկված տարբեր քաղաքական ուժերը, չունենալով հիմնախնդրի մասին բավարար իմացություններ եւ արտահայտելով տարբեր շահեր, կարող են ստեղծել նոր փաստաթղթեր՝ Հայաստանի կամ Ղարաբաղի վերաբերյալ աննպաստ պարբերությամբ: Նման խաղերի մեջ ներքաշվելուց, Վ. Հովհաննիսյանի խոսքերով, չպիտի վախենալ, այլ պիտի պատրաստ լինել դրան:

ԼՂՀ Ազգային ժողովի նախագահ Օլեգ Եսայանը, արտահայտելով ղարաբաղյան իշխանությունների այն մոտեցումը, թե հակամարտության կարգավորումը պետք է շարունակվի Մինսկի խմբի շրջանակներում, նաեւ ընդգծել է Արցախի խորհրդարանի պատրաստակամությունը՝ մշտական աջակցություն ցուցաբերել ինչպես հանրապետության իշխանություններին, այնպես էլ եվրոպական կառույցներին: Նա Գ. Լենմարկերի ուշադրությունը հրավիրել է փախստականներին օգնելու խնդրին, նշելով, որ երկրի միջազգային չճանաչվածությունը խոչընդոտում է միջազգային կառույցներից աջակցություն ստանալուն, ինչն էլ բարդություններ է ստեղծում վերջիններիս իրավունքները կիրառելիս: Օ. Եսայանը վերահաստատել է նախագահ Ա. Ղուկասյանի արտահայտած այն դիրքորոշումը, թե հակամարտության կարգավորումը հնարավոր չէ առանց ղարաբաղյան կողմի մասնակցության: Եվ ինչքան շուտ բանակցություններում կիրառվի այս ձեւաչափը, այնքան հավանական կդառնա հիմնախնդրի արագ ու արդարացի լուծումը:

Շոգ ամառվան ընդառաջ քաղաքական գործընթացները հստակվելու փոխարեն ճահճանում են, ապացույց, որ հակադիր երկու բևեռներն էլ ուղեգծել են գործողությունների սխալ ընթացք: Քաղաքական զինանոցի սկզբունքները նույնն են մնում և՛ ընդդիմության, և՛ իշխանությունների համար: Անցած շաբաթն էլ ոչնչով չտարբերվեց այն իրողություններից, որոնց ականատեսն է հասարակությունը ամիսներ շարունակ: Երկու կողմն էլ մամուլի կամ անդրկուլիսային խոսակցությունները հանրությանը միտումնավոր մատչելի դարձնելու միջոցով ժամանակ առ ժամանակ փորձում են խառ նետել ճահճի մեջ, սակայն դրանք առնչվում է նորմալ համարել, պնդելով, որ դա ընդամենը սովորական հակադրություն է ընդդիմության եւ իշխանությունների միջեւ: Այս պարագայում գործում է ավելի շուտ սովորական մահկանացուի ինքնապաշտպանական բնազդը, որ տագնապելով ոտքերի տակ բացվող անդունդից՝ աշխատում է աչքերը փակել դրա առաջ:

Այնուամենայնիվ, հանրապետության քաղաքական կյանքը, ինչպես միշտ, անցած շաբաթ էլ զվարճանքներից զերծ չէր: Հանրապետության նախագահը Գյումրի այցի ժամանակ դարձյալ զառմացրեց բանավոր խոսքի բառապաշարն օգտագործելու հմտությամբ, հիարկե, երբ խոսքը վերաձևակերպվող միտինգներում ոչ միայն խնդիրը առաջնային չի դառնում, այլեւ նույնիսկ չի հիշատակվում: Մինչդեռ ստամոքսային մտածողությանը գերի դարձած եւ հանուն դրա հարստահարվող նույնիսկ աշխատող զանգվածը խսկապես պատրաստ կլինի վճռական գործողությունների, եթե առաջնորդները կոչեն դրան: Սոցիալական ամեն մի հիմնահարցի առաջնահերթում կարող է ավելի ուժգին, նույնիսկ անսպասելի արդյունքի հանգել, քան իշխանափոխության անվերջ կրկնվող կոչերը: Ընդդիմությունը տվյալ դեպքում խառնում է առաջնայնությունները, գլխավորն ու երկրորդականը իրար հետ՝ զերազույն նպատակ հռչակելով անձի փոփոխությու-

Քաղաքական ամառվան ընդառաջ

Շոգը սովորաբար թուլացնում է նյարդերը

պարթյուն փորձերի շրջանակից դուրս չեն գալիս: Նույն սկզբունքով շաբաթվա գլխին ատարեգ նետվեց հանրապետության նախագահի՝ խորհրդարանը լուծարելու մտադրությունը: Սենսացիայի հավակնող նման լուրը, որը լույս տեսավ մեր թերթում, անկասկած ավելի շատ կոալիցիայի, քան թե ընդդիմադիր դաշտի տրամադրությունները շոշափելու նպատակ ուներ: Ինչպես եւ սպասվում էր, կոալիցիոն դաշտը տհաճ զգուշավորությամբ արձագանքեց լուրին, աշխատելով հերքական խայծի զոհը չդառնալ: «Ազգային ժողովի ցրումը շրջանառության մեջ է դրվում վերջին շրջանի գործընթացների պատճառով, սակայն այս գործում կարող են շահագրգիռ լինել նաեւ այն ուժերը, որոնք նեղացած են նախորդ ընտրություններից եւ հույս ունեն, որ կարող են օգտվել այս իրավիճակից ու հայտնվել խորհրդարանում», սա Հանրապետական խմբակցության ղեկավար Գալուստ Սահակյանի մեկնաբանությունն է: Դրանից ոչ շատ առաջ «Արդարություն» խմբակցության քարտուղար Վիկտոր Դալլաքյանը խորհրդարանի հնարավոր լուծարումը գնահատեց իբրեւ նախագահի իրականացվելիք միակ քաղաքական քայլը ստեղծված իրավիճակում:

Իրականում լուծարումը իրոք կարող է դառնալ քաղաքական կյանքը ջղագրգիռ դարձրած, ավելի ու ավելի խճճվող հանգույցի բանալի: Հանրապետության նախագահը իր իշխանավարության մեխանիզմից դժգոհների մեծ բանակի հետ նաեւ համակիրների զանգված ունի: Ոչ պակաս ստվար է նաեւ ընդդիմության առայժմ անօգ գործողություններից ձանձրացած շերտը, որը դառը փորձի մեծ պաշար ունենալով՝ առանձնապես հույս չի կապում ընդդիմադիր առաջնորդների հետ եւ կողմ է նախագահի պաշտոնավարման անփոփոխությանը, առայժմ: Հայտնի չէ, թե եռացված հասարակության որ կազմն այսօր ավելի մեծ ու որոշիչ դեր կունենա հետագա զարգացումների մեջ: Հենց հասարակության վերջին երկու շերտին սիրաշահելու եւ նրանց ակնկալիքները բավարարելու համար նախագահը կարող է դիմել նման հանգուցալուծման: Իշխանական վերին ատյանից սպրդած լուրը, անկասկած, հավասարմության կասկածելի հաշվարկներով գործող քաղաքական հենարանի դիմադրության ուժն ու աստիճանը ստուգելու նպատակ ունի, որ դրսի ու ներսի կերպափոխվող իրավիճակում շրջանառվեց՝ քաղաքական տնտեսության վիճակը ստուգելու եւ գործողությունների հետագա ընթացքը պլանավորելու նկատառումով:

Չի կարելի բացառել նաեւ գործողությունների վայրընթաց զարգացումը դրսի ազդեցությունների հնարավոր ակտիվացման դեպքում: Դա միանգամայն հավանական է, նկատի առնելով, որ Հայաստանը մնացել է Հարավային Կովկասի միակ պետությունը, որի նկատմամբ աշխարհի երկու հզոր տերությունները դեռեւս չեն կոնկրետացնում որոշակի սցենարի մեխանիզմը:

Մյուս կողմից, քաղաքական տարօրինակ իրավիճակը իշխանական բեւեռը շարունակում է բերում է ընդդիմությանը: Թերեւս միայն ինքնասիրող մտածողությունը կարող էր ընդդիմության գործողություններին «հիբրիդային» տիտղոս շնորհել, եւ համաձայնենք, դա բավական զավեշտալի է, քանի որ վաղուց հեռացել է նախադեպ համարվելու հնարավորությունից:

Անցած շաբաթ «Ազգային միաբանություն» առաջնորդ Արտաշես Գեղամյանի եւ «Նոր ժամանակներ» կուսակցության ղեկավար Արամ Կարապետյանի միջեւ հրապարկված անհամաձայնությունը տեղափոխվեց դատարանի դահլիճ: Նույն ճակատագրական սխալը, ինչ գործեց ընդդիմությունը նախագահական ընտրությունների ժամանակ չմիավորվելով, կրկնվում է նաեւ այսօր: Տվյալ դեպքում էլ իշխանատենչության արատը միայն զերեզմանը կարող է ուղղել: Ընդդիմադիրների հասարակականությունը ընդամենը հերթական ապացույցն է այն իրողության, որ ընդդիմադիր հավակնությունների ասպարեզում եւս պատերազմը շոշափելի կերպավորում է ստացել: Եվ սա էլ բավական զվարճալի փաստ է, քանի որ դարձյալ նախադեպ չէ, նման փաստերի առիթով հասարակությունն արդեն իմունիտետ ունի: Փոխադարձ վիրավորանքներն ու դատապարտման խոսքերը դիմացինին ոչնչացնելու նպատակ հետապնդելով հանդերձ, իրականում թաղման զանգեր են հնչեցնում երկուսի համար էլ: Ընդդիմադիր դաշտի անմիաբանության մասին վկայում է նաեւ դրա մյուս շերտերի քար լռությունը երկու առաջնորդների մենամարտի հանդեպ: Որեւէ հայտարարությամբ կամ մեկնաբանությամբ այս ճամբարի մյուս ներկայացուցիչներից ոչ մեկը հանդես չեկավ:

Առայժմ հանրահավաքներից զատ գործողության այլ տարբերակ չգտնելով՝ ընդդիմադիրները պարտաճանաչ կանոնավորությամբ հայտարարում են միայն վճռական գործողությունների անցնելու մասին: Սակայն իբրեւ կանոն, անցած շաբաթվա հանրահավաքն էլ հրապարակային խաղաղ միջոցառման շրջանակներից դուրս չեկավ: Դա ապացույց է սեփական գործողությունների հանդեպ անվստահության ու անորոշ սպասումի: Այդ սպասումները կարդարացվեն, թե չէ, միայն աստծուն է հայտնի:

Ընդդիմությունը շարունակում է չօգտագործել քաղաքական զինանոցի անտեսված, սակայն խոստումնալի պաշարը՝ բնակչության սոցիալական վիճակը իր տարաբնույթ դրսեւորումներով: Մինչ քաղաքական մեյդանում հողմաղացների կռիվ է մղվում, հասարակությանը հուզող առօրյա խնդիրներն ավելի ու ավելի սուր դրսեւորումներ են ստանում: Արդեն քանի ամիս կայուն համառությամբ արձանագրվում է առաջին անհրաժեշտության մթերքների ու ապրանքների գների սողացող, համառ աճ: Խղճուկ թոշակների ու աշխատավարձերի պայմաններում սա իսկական աղետ է առանց այդ էլ կիսամիջոցներով յոլա գնացող հասարակության մեծ զանգվածի համար: Թանկացումներին զուգահեր կազմակերպվող միտինգներում ոչ միայն խնդիրը առաջնային չի դառնում... նը եւ ոչ թե սոցիալական հիմնախնդիրները, թեկուզ վերջիններս զատ-զատ ներկայացնելու ճանապարհով:

Նույնիսկ անվերջ կրկնվող ճշմարտությունը դադարում է այդպիսին լինելուց: Ընդդիմությունը ակնհայտորեն պիտի փոխի մարտավարական սկզբունքների տեսականին, դա պարզ ճշմարտություն է անգամ քաղաքական գործընթացներից հեռու հանդիսատեսի համար:

Մյուս կողմից, անկախ այս ամենից, ճեղքեր են խորանում նաեւ իշխանական կուլիսներում: Առերեւույթ ընդդիմության հակասությունները ծավալվում են կոալիցիայի հետ, իրականում դրանց խթանն ու ազդակը հանրապետության նախագահի ստեպ-ստեպ միջամտությունն է գործընթացներին, որը նոր վերադասավորումների հավանականություն է ստեղծում հենց կոալիցիայի ներսում: Անցած շաբաթ դրա արտահայտությունը դարձան նշանակումները նորաստեղծ հակակոռուպցիոն խորհրդում: Դրանք ակնհայտորեն շրջանցեցին Դաշնակցության լիդերային հավակնությունները, անբարեհաճ վերաբերմունք ամրագրվեց նաեւ «Օրինաց երկրի» հանդեպ: Միաժամանակ, եվրոպական կառույցների հանդեպ խորթային վերաբերմունքի արտահայտություն են նախագահի վերջին շրջանի անհնազանդ ոտնձգությունները, որոնց նկատմամբ կայուն հիացմունք է արտահայտում «Օրինաց երկիրը»:

Իր գործողություններով բավական տարերային ու զիջողամիտ լինելով հանդերձ ընդդիմությանը, այնուամենայնիվ, հաջողվեց այս ամիսների ընթացքում եթե ոչ թշնամանքի, ապա անբարյացակամության հունդեր ցցել վերին էշելոններում: Դրա արտահայտությունը իշխանության այդ շերտերն ընկած կասկածի ու անվստահության ցեցն է, որը շոգ ամառվա ընթացքում սպառնում է նոր, վտանգավոր հետեւանքներ ունենալ դրա առանձին օղակների հանդեպ եւ այլ հուն մղել նկատելի դարձած ճեղքերը: Առայժմ կտրուկ գործողություններ, համենայն դեպս, իշխանական վերեւներից դժվար է կանխատեսել: Առջեւում թեժ քննարկումների առարկա կդառնան Եվրախորհրդի մոնիտորինգային խմբի զեկույցը Հայաստանի մասին եւ հանրապետության նախագահի ստրասբուրգյան ելույթը: Ինչքան էլ փորձ արվի զրկել Եվրախորհրդին «վերադասի» կարգավիճակից, այնուամենայնիվ, դեպի Եվրոպա ճանապարհը ներքաղաքական ներկա զարգացումներով է անցնելու: Մյուս կողմից էլ, շոգը սովորաբար թուլացնում է նյարդերը եւ համառավետ լողափերում հանգստանալու ցանկություն ներշնչում: Այդպիսի հնարավորություն քաղաքական գործիչներն ունեն: Նրանց հավակնությունների պատանդ հասարակությանը մնում է սպասել եղանակի աշնանային մեղմացման: Աշնանը, հավանաբար, քաղաքական թարմացած միտքը նոր առաջարկներ կանի արձակուրդի ու առույգացման հնարավորությունից զրկված հոգնած հասարակությանը:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Արարատյան թեմի ինտերնետային էջը բարմացվեց «Իմ քահանա» ծրագրով

Երեկ Արարատյան հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Նավասարդ սրբազանը, Շահե քահանա Հայրապետյանը եւ մամլո դիվանի պատասխանատու Էլիզա Մանուկյանը լրատվամիջոցների հետ ողջունեցին «Իմ քահանա» ծրագրի շնորհանդեսը, որի հովանավորներն են սփյուռքահայեր Վահե եւ Իրինա Հարությունյանները: Արդեն մի քանի տարի գործող Արարատյան թեմի ինտերնետային էջի «Իմ քահանա» ծրագրում մշտապես ներկայացվելու են հարցազրույցներ երիտասարդներին հուզող տարբեր թեմաների շուրջ: Արդեն մեկ թեմայի մասին իրենց կարծիքներն ու համոզմունքներն են հայտնել հոգեւորականներ եւ հասարակական, քաղաքական գործիչներ, գիտնականներ, արվեստագետներ: Ծրագրի առաջին հյուրերն են եղել Հովհաննես Մկրտիչ եկեղեցու հոգեւոր սպասավոր Եսայի քահանա Արթենյա-

Նավասարդ սրբազանը պատարագչի, իսկ ԿԲ նախագահ Տիգրան Սարգսյանը դպրի զգեստավորումով:

նը եւ ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախագահ Տիգրան Սարգսյանը: Այս շաբաթ ծրագիրը հյուրընկալել է Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի միաբան Ասողիկ քահանային եւ հասարակական գործիչ Գայանե Մարկոսյանին: Հյուրերն իրենց գաղափարներն ու վերլուծություններն են ներկայացնում քաղաքացիական հասարակության, հոգեւոր եւ աշխարհիկ իշխանությունների գործառույթների եւ բեռությունների մասին: Ինչպես տեղեկացրեց մամլո դիվանի պատասխանատուն, հարցազրույցների թեմաները ընտրվում են երիտասարդների շրջանում առավել մեծ ուշադրություն ներկայացնող հարցերի հիման վրա, իսկ հայտարարությունների հատվածում պարբերաբար տեղադրվում են հայ եկեղեցու «Երիտասարդաց միության» գործունեության, ինչպես նաեւ թեմի առաջնորդարանի դահլիճում կազմակերպվող երիտասարդական հանդիպումների եւ հյուրերի մասին տեղեկություններ: Ինտերնետային էջ այցելողները տեղեկանում են նաեւ հոգեւոր դասընթացների, ուխտագնացությունների, տոնական միջոցառումների մասին: Էջում գործում է նաեւ տեղեկատվություն թեմի պատմության, գործունեության, կառույցների մասին, իսկ «Տոնացույց» հատվածում եկեղեցական տոների մասին տեղեկություն է տեղադրվում: Առայժմ մամլո դիվանը էլեկտրոնային փոստով մի քանի հարյուր նամակներ է ստանում Հայաստանի տարբեր մարզերից, Արցախից, արեւմտյան մի շարք երկրներից՝ ԱՄՆ-ից, Ֆրանսիայից, Արգենտինայից, Բրազիլիայից եւ հայաշատ այլ վայրերից: Շահե քահանա Հայրապետյանն էլ, ողջունելով «Իմ քահանա» ծրագրի գաղափարը (ծրագրի հեղինակ՝ Էլիզա Մանուկյան) նշեց, որ «հիմնականում ինտերնետային էջ այցելողների մեծ մասին հետաքրքրում է, թե ինչպիսի՞ն է իրենց եկեղեցին, ինչ տարբերություն ուղղափառ եւ կաթոլիկ եկեղեցիների միջեւ... Այսինքն, սա հավանական այն ոլորտն է, որ բաց է թողնվել մեր կողմից: Այսինքն, մենք եկեղեցականներս չենք ներկայացնում մեր եկեղեցին այնպիսին, ինչպիսին կա: Ողջունելի է, որ այսօր արդեն բացվել է կայքը»:

Նավասարդ սրբազանն էլ նշեց, որ ծրագիրը նպատակ ունի հայորդիների հոգեւոր կարիքները բավարարելու եւ հաղորդակից դարձնելու հոգեւորականի հետ՝ ուղիղ հարաբերվելով վերջինիս հետ, իրենց հոգին տեսնեն ու քրիստոնեական արժեքներ կրեն: Դա է ներկա երիտասարդության համար ամենակարեւորը եւ մեր հիմնական դերը, ասաց սրբազանը:

«Իմ քահանա» ծրագրին հարցեր կարող են հղել եւ պատասխաններ կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով. www. araratian-tem.am:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Հունիսի 3-ին «Ազգը» «Թուրքիան դեմ չէ «Մեծ Մերձավոր Արեւելք» ծրագրին, պարզապես առարկում է դրա առանձին դրույթներին» խորագրով մասնանշել էր, որ հետզհետե աճում է ծրագրի նկատմամբ ինչպես արեւմտյան, այնպես էլ տարածաշրջանային մամուլի հետաքրքրությունը: Դա պայմանավորվել էր այն բացասական դիրքորոշումով, որ ծրագրին ցուցաբերում են Եվրոմիությունն ու Եգիպտոսի, Սաուդյան Արաբիայի պես տարածաշրջանի որոշ երկրներ, իրագործմանը ՆԱՏՕ-ին մասնակից դարձնելու պաշտոնական Վաշինգտոնի նկրտումներով, ինչպես

Հոդվածում հեղինակը հանգում է Իրաքում ամերիկացիների համար իրավիճակի էլ ավելի վատթարացման հետեւությանը եւ ընդգծում, որ ԱՄՆ-ը սկսել է ձախողումների համար գին վճարել: Նա միաժամանակ «Նոր պահպանողականների» առանցքային դեմքերից առանձնացնում է ԱՄՆ փոխնախագահ Դիք Չեյնիին, պաշտպանության նախարար Դոնալդ Ռամսֆելդի խորհրդատուներից Փոլ Վուլֆովիցին եւ Դուգ Ֆեյթին:

Հըրսթը իրաքցիների հակաամերիկյան պայքարը պայմանավորելով Իրաքում ԱՄՆ-ի անհաջող քաղաքականությամբ, գրում է. «Տարիներ հակաիրաքյան պատերազմում ԱՄՆ-ին անվերապահորեն աջակցող միակ երկիրն է: Կարեւոր է նաեւ Իրաքում ամերիկացիների ձախողումների պայմանավորումը Իսրայելին ամեն գնով պաշտպանելու ամերիկյան քաղաքականությամբ: Թեեւ Հըրսթը պատասխան չի գտնում, որ Իրաքում հակաամերիկյան դիմադրության մարտիկներն իրենց համարում են Պաղեստինի ազատագրության պայքարի անբաժանելի մաս, իսկ իսրայելցիներն էլ չեն թաքցնում ամերիկյան հասարակության մեջ հակաիրաքյան մթնոլորտի ձեւավորման հավանականությունը:

Հակաիսրայելական տրամադրություններ ամերիկյան հասարակության մեջ

Դրանց առաջացումը պայմանավորված է Իրաքում ԱՄՆ-ի ակնհայտ ձախողումներով

Նաեւ Հյուսիսատլանտյան այս կառույցի հունիսի 28-29-ը Ստամբուլում նախատեսվող գագաթաժողովով, որտեղ ամենայն հավանականությամբ կիրառարկվի ծրագիրը:

«Ազգի» վերոհիշյալ համարում թուրքական «Զաման» թերթի միջոցով միաժամանակ փորձ էր արվել ճշտել այդ ծրագրին Թուրքիայի մոտեցումը: Հունիսի 4-ին ծրագրին նվիրված «հատուկ» հոդված էր հրապարակել անգլիական ազդեցիկ թերթերից «Գարդիանը»: Հրապարակմանը նույն օրն արձագանքել է BBC-ի թուրքական ծառայությունը: «Իրաքում ԱՄՆ-ի արկածախնդրությունն ու մերձավորարեւելյան նախագիծը» խորագրով Դեվիդ Հըրսթ ստորագրությամբ «Գարդիանի» հրապարակած հոդվածում ԱՄՆ-ի նախագահ Ջորջ Բուշի Իրաքի դեմ պատերազմ մղելու համար սուր քննադատության են ենթարկվում «Նոր պահպանողականները», որոնք ամերիկյան հրեական լոբբիի ազդեցիկ ներկայացուցիչներն են եւ սերտ հարաբերություններ են պահպանում Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնի կառավարության հետ:

շարունակ գոյություն ուներ Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքի համար ընդունված մի ճշմարտություն, ախիոմա: Դա Սադդամ Հուսեյնին տապալելու համար արաբա-իսրայելական հակամարտության առումով Պաղեստինի օգտին որեւէ դրական քայլ կատարելու անհրաժեշտությունն էր: Արեւմուտքը Իսրայելն ստեղծելիս անտեսել էր պաղեստինցիներին: Հակամարտության արդարացի լուծումը ենթադրում էր այս անարդարության վերացումը: Այլապես հակաիրաքյան պատերազմի պաշտոնական բոլոր փաստարկներն ականմա դիտարկվելու էին որպես Արեւմուտքի ողեգրած զավթողական քաղաքականության եւ շահագործման պատրաստակամության նոր դրսեւորումներ: «Նոր պահպանողականները» ճիշտ հակառակն արեցին: Նրանց պատճառով Իրաքի օկուպացումը դարձավ ԱՄՆ-ի երկաթե ստանդարտների արտահայտություն»:

Հեղինակի հետեւությունները նորություն չեն: Սակայն դրա հրապարակումն անգլիական թերթում կարեւոր է այն առումով, որ Անգլիան

Ավելին՝ հեղինակը կարծիք է հայտնում, որ արաբական աշխարհում ամերիկյան շահերի վտանգման, տարածաշրջանում հակաամերիկյան տրամադրությունների ծավալման պայմաններում Իսրայելը հետզհետե կարող է կանգնել իր գլխավոր հովանավորին կորցնելու փաստի առջեւ:

Դեվիդ Հըրսթի «Գարդիանում» արած հետեւությունները դեռեւս չեն ենթադրում, թե նախագահ Բուշը կձերբազատվի «Նոր պահպանողականների», իսկ պաշտոնական Վաշինգտոնը՝ ԱՄՆ-ի հրեական կառույցների ազդեցությունից: Սակայն ամերիկյան հասարակության մեջ հակաիսրայելական մթնոլորտի ձեւավորման հավանականությունն ու դրա մասին հենց իսրայելցիների խոստովանությունները հիմք են տալիս ենթադրելու, որ վերոհիշյալ կառույցների ազդեցությունը Վաշինգտոնի վրա զգնե մասամբ կթուլանա: Թեեւ բարին էլ դա կլինի ինչպես Իրաքի ու Պաղեստինի, այնպես էլ ողջ տարածաշրջանի համար:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

ԾԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՃԱՆԱՉՄԱՆ ՍՈՒԹՈՒԿ

Թուրքերը դժգոհ են Կանադայից

Կանադայից էլ. փոստով ստացված հաղորդագրությունը տեղեկացնում է, որ «Մոնրեալ գազեթի» հունիսի 2-ի համարում Մոնրեալի թուրքական մշակութային ասոցիացիայի նախագահ Օսման Ակյոլը, թուրք-կանադական աշխատանքային կոմիտեի անդամ Գյունեյլի Բուլեթը եւ երկու այլ պաշտոնական անձնավորություններ՝ Բուրհան Կալֆան ու Օրհուն Թանիրը, համատեղ հոդված են հրատարակել, որտեղ դժգոհություն են հայտնել եւ վիրավորական համարել կանադական խորհրդարանից Հայոց ցեղասպանության ընդունման փաստը:

Կրկնելով վաղուց մաշված հանգերգը, թե խնդիրը վիճելի է, եւ պատմաբաններին պետք է թողնել՝ նաեւ հիշեցնում են, որ 70-80-ական թթ. հայերը 34 թուրք պետական այրերի են սպանել, եւ որ թուրքերն Առաջին համաշխարհային պատերազմի օրերին նույնպես կորուստներ են ունեցել: Նրանք պնդում են, որ կանադացի խորհրդարանականները իրավունք չունեին հանդես գալու որպես իրավաբաններ եւ դատավորներ:

«Այս գեղեցիկ երկիրն օրհնված է բազմամշակութայնության, արժանապատվության, հանդուրժողականության եւ փոխադարձ հարգանքի մթնոլորտով: Որպես օրինապաշտ հարկատուներ, մենք Կանադայում ցանկանում ենք ապրել խաղաղության մեջ: Փոխարենը տեսնում ենք չհիմնավորված մեղադրանքներ ուղղված այս կամ այն համայնքի կամ երկրի դեմ: «M-380» բանաձեւի ընդունումը վիրավորական է մեր երեխաների համար», եզրակացնում են նրանք:

Հաղորդագրությունը կոչ է անում բոլոր հայերին նամակներով հեղեղել «Մոնրեալ գազեթի» խմբագրությունը եւ փաստերով հակազդել թուրքերի ստորագրած հոդվածին: Թերթի էլ. փոստի հասցեն է՝ letters@thegazette-canwest.com.

Հ. Օ.

Ռեյգանի մահվան կապակցությամբ հունիսի 11-ն ԱՄՆ-ում ազգային սգի օր է

ԱՄՆ 40-րդ նախագահ Ռոնալդ Ռեյգանի մահվան կապակցությամբ նախագահ Ջորջ Բուշն ազգային սգի օր է հայտարարել հունիսի 11-ը, երբ Վաշինգտոնում տեղի կունենա նրա հուղարկավորությունը: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ Ռոնալդ Ռեյգանը հունիսի 5-ին Լոս Անջելեսում մահացել է 93 տարեկանում: Վերջին 10 տարիներին նա տառապում էր Ալցհայմերի հիվանդությամբ եւ գրեթե լրիվ կորցրել էր հիշողությունը:

Ամբողջ շաբաթվա ընթացքում նախատեսված են սգո միջոցառումներ: Կալիֆոռնիայից հետո Ռեյգանի դիակը կդրվի ԱՄՆ Կոնգրեսի շենքում: Նախագահ Ջորջ Բուշը Սի Այլենդից, որտեղ հունիսի 8-10-ն անցկացվելու է «Մեծ ութնյակի» գագաթաժողովը, ամերիկացիներին եւ աշխարհի մյուս ժողովուրդներին կոչ է արել հարգանքի տուրք մատուցել Ռոնալդ Ռեյգանի հիշատակին:

Հունիսի 11-ին ԱՄՆ-ում կառավարական հիմնարկների եւ պետական գերատեսչությունների մեծ մասը կդադարեցնի աշխատանքը: Սպիտակ տան վարչակազմի հատուկ կարգադրության մեջ նշվում է, որ բացառություն է արվում միայն այն կառույցների համար, որոնց աշխատանքն անհրաժեշտ է «ազգային անվտանգության պահպանման եւ հասարակական այլ խնդիրների կատարման համար»:

Հունիսի 5-ից սկսած 30 օր շարունակ պետական դրոշները խոնարհված կլինեն Սպիտակ տան, ԱՄՆ մյուս բոլոր դաշնային շենքերի եւ հաստատությունների վրա: Պետական դրոշներն իջեցված են նաեւ ամերիկյան ռազմանավերի, դեսպանատների, դիվանագիտական մյուս ներկայացուցչությունների, արտերկրի ռազմակայանների վրա:

Նախագահ դառնալուց առաջ Ռեյգանը եղել էր կինոդերասան եւ նահանգապետ: Ջորջ Բուշի խոսքերով, «Ռեյգանը վերականգնեց Ամերիկայի ինքնավստահությունը եւ ամերիկյան ազգը: Նրա լավատեսությունը, ուժը եւ համեստությունն ամերիկյան ոգու մարմնավորումն էին»:

Արաֆաթը համաձայնել է բարեփոխել պաղեստինյան ղեկավարությունը

Պաղեստինյան ինքնավարության ղեկավար Յասեր Արաֆաթը պատրաստ է բարեփոխումներ անցկացնել ինքնավարության ղեկավարությունում՝ ըստ Եգիպտոսի պահանջի: Պաղեստինա-իսրայելական բանակցություններում պաղեստինցիների ներկայացուցիչ Սաեբ Էրիկաթը «Ջերուզալեմ փոստ» թերթին տված հարցազրույցում ասել է, որ Արաֆաթը պատասխանել է անվտանգության ուժերի վերակազմակերպման վերաբերյալ Եգիպտոսի նախագահ Մուբարաքի գրած նամակի բոլոր կետերին:

Էրիկաթը նշել է, որ Արաֆաթը պատրաստ է Եգիպտոսի հետ գործակցել բոլոր հարցերում, պայմանով, որ տրվեն Գազայից Իսրայելի հեռանալու երաշխիքներ եւ ապահովվի Պաղեստինյան ինքնավարության ղեկավարի տեղաշարժման ազատությունը:

Լոնդոնում արաբերեն լույս տեսնող «Ալ Ղուդս ալ Արաբի» թերթն անցյալ շաբաթ գրել էր, որ Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքը 3 պահանջ է ներկայացրել Արաֆաթին, այն է՝ պաղեստինցիների անվտանգության բոլոր ուժերը ենթակա դարձնել միասնական ղեկավարությանը, ամբողջ իշխանությունը հանձնել վարչապետ Ահմեդ Կուրեիին, դառնալ ինքնավարության «պատվո նախագահ», նորացնելով «Ֆաթահ» կազմակերպության ղեկավար կազմը:

Եթե Արաֆաթը չկատարեր այս պահանջները, նա կզրկվեր Եգիպտոսի եւ ԱՄՆ-ի պաշտպանությունից՝ դրանից բխող բոլոր հետեւանքներով: Պաղեստինյան աղբյուրները նշում են, որ Արաֆաթը սխալ զիջումների դիմաց մտադիր է իր հետախուզության պետ Ամին ալ Հինդիին նշանակել ներքին գործերի նախարարի պաշտոնում, նրան հանձնելով ոստիկանության եւ անվտանգության բոլոր ծառայությունների վերահսկողությունը:

Սպասվում է, որ մոտ օրերս Արաֆաթը Եգիպտոսի պատվիրակության հետ կքննարկի նոր իրավիճակը, որն ստեղծվել է Պաղեստինյան ինքնավարությունից միակողմանիորեն սահմանազատվելու վարչապետ Արիել Շարոնի ծրագրի հաստատումից հետո:

Գազայի հատվածից իսրայելական զորքի եւ բնակավայրերի դուրսբերումից հետո Եգիպտոսն էական դեր է խաղալու Գազայի վերակառուցման գործում: Եգիպտոսի հատուկ գործակալներն արդեն իսկ Գազայում պաղեստինյան անվտանգության ծառայությունների վերակազմակերպման աշխատանքներ են սկսել:

«Աբու Ղրայբից» 320 բանտարկյալ է արձակվել

Բաղդադի «Աբու Ղրայբ» բանտից կիրակի օրն ազատ են արձակվել 320 բանտարկյալներ, որոնք ավտոբուսներով տեղափոխվել են իրենց բնակավայրեր՝ Տիկրիտ, Ֆալուջա եւ Ռամադի: «Աբու Ղրայբի» կալանավորների նկատմամբ ամերիկացի զինծառայողների գործադրած ծաղրուծանակի եւ կտտանքների խայտառակ փաստերի ու լուսանկարների հրապարակումից հետո բանտի տնօրինությունը հայտարարեց, որ մտադիր է կիսով չափ կրճատել կալանավորների թիվը: Ասոշիեյթեդ պրես գործակալության տվյալներով, վերջին երեք ամսում սա չորրորդ դեպքն է, երբ մեծաթիվ բանտարկյալներ են ազատ արձակվում:

«Աբու Ղրայբի» տնօրինությունը հայտարարում է, որ ներկայումս բանտում մնում են 3100 կալանավորներ: Օգոստոսին բանտի վերահսկողությունը հանձնվելու է իրաքցիներին: ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի խոսքերով, «ամերիկացի որոշ զինծառայողների խայտառակ վարքագծի խորհրդանիշը դարձած» բանտի շենքը կքանդվի, իսկ կառուցվելիք նոր շենքը կփոխանցվի իրաքցիներին:

Իրաքի վարչապետ Իյադ Ալլաուին հայտարարել է, որ կառավարության իրավադատությանը պետք է հանձնվեն իրաքցի բոլոր բանտարկյալները, այդ թվում նախկին բռնապետ Սադդամ Հուսեյնը:

Անգլո-ամերիկյան նոր բանաձեւ ՄԱԿ-ում

Իրաքում անվտանգությունը կապահովեն իրաքցիներն ու ամերիկացիները

Երեկ Նյու Յորքում ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդին ներկայացվել է Իրաքի վերաբերյալ անգլո-ամերիկյան 4-րդ բանաձեւը, որի առթիվ քվեարկություն տեղի կունենա այսօր: Անվտանգության խորհրդի նիստից հետո ՄԱԿ-ում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Նեգրոպոնտեն հույս է հայտնել, որ բանաձեւը կընդունվի:

Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ բանաձեւը վերաբերում է հունիսի 30-ին Իրաքում կայանալիք իշխանափոխության հարցերին: ԱՄՆ-ում Ալժիրի դեսպան Աբդուլլահ Բաալին նշել է, որ Իրաքի հարցում որեւէ լուրջ տարաձայնություն չի մնացել: Չիլիի դեսպան Հերալդո Մունյոսը իր հերթին հավաստել է, որ Անվտանգության խորհրդի անդամները «մոտ են ընդհանուր համաձայնության ապահովմանը»:

ԱՄՆ պետքարտուղար Քոլին Փաուելը հայտարարել է, թե մնում է համաձայնեցնել լոկ «առանձին մանրամասնություններ»: Բանաձեւի տեքստում նշվում է, որ Իրաքում բազմազգ ուժերի ներկայության «հավանական» վերջնաժամկետը 2005 թ. վերջն է: Սակայն, ըստ Փաուելի, ամերիկյան զորքերը կարող են ավելի երկար մնալ, «եթե Բաղդադը խնդրի»:

Իրաքի վարչապետ Իյադ Ալլաուին իր հերթին ընդգծել է, որ միջազգային ուժերն Իրաքում պետք է մնան առնվազն մեկ տարի, մինչեւ երկիրը «կարողանա ինքնուրույն տնօրինել անվտանգության հարցերը»: Քոլին Փաուելի եւ Իյադ Ալլաուիի նամակագրության հիման վրա Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ հունիսի 30-ի իշխանափոխությունից հետո ամերիկացիները եւ իրաքցիները պետք է համատեղ ուժերով ապահովեն Իրաքի անվտանգությունը:

Ալլաուին ԱԽ անդամներին հայտարարել է, թե իր կառավարությունն ինքնուրույն կվերահսկի իրաքյան զինված ուժերը, միաժամանակ գործակցելով երկրում տեղաբաշխված միջազգային ուժերի հետ: Փաուելն ավելացրել է, թե ամերիկյան հրամանատարությունն Իրաքի իշխանությունների հետ կգործակցի «բոլոր մակարդակներով»:

Ֆրանսիայի, Գերմանիայի եւ Ալժիրի ներկայացուցիչները պահանջում են նոր բանաձեւի նախագծում կետ ավելացնել Իրաքի տարածքում «կարեւոր ռազմական գործողությունների» անցկացման վրա վետո դնելու երկրի իշխանությունների իրավունքի վերաբերյալ: Փաուելի եւ Ալլաուիի նամակագրության մեջ վետոյի իրավունքի մասին խոսք չկա: Այնտեղ լոկ նշվում է, որ Իրաքի իշխանությունները կկարողանան միջազգային ուժերի հրամանատարության հետ «քննարկել» հնարավոր ռազմական գործողությունների մանրամասները:

Պ. Ք.

ԱԶԳ

Մշակույթ

Նախիջեւանի վիմագրական ժառանգությունը

Գիտության, պատմության բնագավառում եւ առհասարակ կարեւորություն ունեցող մեծ գործերը ստեղծվում են նվիրումով ու այդ ճանապարհին առաջացած բազմատեսակ արգելքների ու խոչընդոտների հաղթահարմամբ: Ահա այդպիսի կարեւորություն ունեցող գործերի հեղինակներից մեկը՝ հայագետ Արգամ Այվազյանը, շուրջ 40 տարի նվիրումով, պարտքի զգացումով զբաղվում է Նախիջեւանի ու նրա մշակույթի արժեքները պատմությանը, հայագիտությանը եւ սերունդներին ներկայացնելու կարեւոր գործով: Հանրությանը ներկայացվող Ա. Այվազյանի ամեն մի նոր աշխատանքը, իրավամբ եւ անվարան կարելի է դասել մեծ գործերի ու նվիրյալ մարդու ստեղծած աշխատանքների շարքին: Ընդամենը մի քանի ամիս առաջ՝ հունվարի 27-ին, նա հանրությանը ներկայացրեց իր հեղինակային «Քանդված հայաշխարհ» տեսաֆիլմաշարի առաջին՝ «Խզված մեղեդի՝ Ջուղա», երկմասանոց ֆիլմը, որին մամուլը, այդ թվում եւ «Ազգը», հեռուստաընկերությունները ու ռադիոն գնահատանքով անդրադարձան: Հայագետը հունիսի 3-ին հանրությանը ներկայացրեց իր հերթական կարեւոր՝ «Նախիջեւանի վիմագրական ժառանգությունը. հատոր Ա. Ջուղա» աշխատությունը: Հաճելի այս առիթով էլ մի քանի հարցերով դիմեցինք նրան:

- Տիար Այվազյան, խնդրում եմ մի քանի խոսքով ներկայացնել Ձեր նոր աշխատությունը:

- Նախիջեւանի վիմագրական ժառանգության այս շարքը, որին ձեռնամուխ եմ եղել, կազմված է 6 հատորներից: Հրատարակվածն այս շարքի առաջին հատորն է եւ ամբողջովին նվիրված է Ջուղային ու նրա խաչքարերի հռչակավոր անտառին: Ստվարածավալ 400 մեծադիր էջանոց հատորն ընդգրկում է Ջուղայից մեզ հասած եւ 1998-2002 թթ. հիմնահատակ ավերված շուրջ 1200 վիմագրեր, որոնցից մոտ 900-ը հայագիտությանը ներկայացվում են առաջին անգամ: Վիմագրերի գրչանկարներից բացի, հատորում զետեղված են նաեւ 880-ից ավելի լուսանկարներ, որոնցից 120-ը գունավոր տպագրությամբ: Նշեմ, որ Հայաստանում վիմագրական եւ առհասարակ պատմաճարտարապետական հուշարձանների վերաբերյալ առ այսօր հրատարակված գրականության պատմության մեջ նման մեծաքանակ փաստագրող-պատկերազարդող նյութեր առաջին անգամ է լույս տեսնում: Հատորը կազմված է երկու մասերից, որոնցից առաջինը ներկայացնում է Ջուղայի պատմական, մշակութային անցյալը, իսկ երկրորդը՝ վիմագրական հուշարձանները:

Հատորի շարվածքը, էջադրումը, նյութերի համակարգչային մշակումները կատարել է Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի «Հայ դասական մատենագրության թվային գրադարանը»: Ցավում եմ, որ այսպիսի կարեւորության, ինչպես նաեւ ծախսատար հատորը լույս տեսավ ընդամենը 200 օրինակով:

- Անշուշտ, ցավալի է նման սահմանափակ տպաքանակը Ջուղայի հատորի համար: Ինչո՞վ է պայմանավորված այս հանգամանքը: Մի՞թե հանրապետության պետական մարմինները շահագրգռվածություն չեն ցուցաբերում: Չէ՞ որ 1998-2003 թթ. Ջուղայի գերեզմանատան Ադրբեջանի եւ Նախիջեւանի իշխանությունների կողմից ավերելու ոճրագործության վերաբերյալ Հայաստանը բազմիցս բողոքել է միջազգային կազմակերպություններին, ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ին:

- Այո, Դուք միշտ եք նշում «մի՞թե»-ն, «չէ՞ որ»-ը: Սակայն, ի ցավ սրտի, պետք է փաստեմ, որ այս հատորի, ինչպես նաեւ Ջուղային նվիրված ֆիլմի լույս աշխարհ գալու գործում իսպառ բացակայում է հանրապետության պետական մարմինների աջակցությունն ու սրտացավությունը: Այսպիսի դեպքերում ակամա մտածում ես, թե մեր պետական պաշտոնները զբաղեցրած հայկական անուն-ազգանուններով անձանց մի մասն իրենց գործունեությամբ, առհասարակ հոգով ու մտքով հայե՞ր են, թե՞ ոչ: Ստացվում է այնպես, որ մեր պետական այրերը մի կողմից դիմում-բողոքում են միջազգային պետական կազմակերպություններին Ջուղայի խաչքարերի անտառի կործանման համար, իսկ մյուս կողմից էլ մակարդված անտարբերություն են ցուցաբերում հենց այդ կործանված հուշարձանների վերաբերյալ գոնե առկա միակ փաստավավերագրական նյութերի լույս աշխարհ գալու խնդրին, որը, ավելորդ չեմ համարում ընդգծել, շատ ու շատ այժմեական հարցերի լուծման համար ունի նախ եւ առաջ փաստական նշանակություն: Այստեղ ես կարող եմ հանրապետության առաջին դեմքերից սկսած անուն-ազգանուններ թվարկել, որի թե՛ բարոյական եւ թե՛ իրավական իրավունքները լիովին ունեմ: Սակայն դա թողնենք մեկ այլ առիթով ավելի հանգամանալից խոսելու: Նախիջեւանյան մշակութային արժեքների վերաբերյալ այսպիսի վավերագրերի դրսեւորումները լավագույնս լուսաբանում-պարզաբանում են մերօրյա իշխանությունների թե՛ ազգային եւ թե՛ համահայկական ու պետական խնդիրների ուղղությամբ տարվող աշխատանքների, մեր ներքին ու արտաքին քաղաքականության դեմքը: Ինչ արած, նեղ անձնական շահերը, իմիջիայլոց, ազգի ու ժողովրդի անունից ճառելը, ընչաքաղցությունը դեռեւս տիրող է մեր մեջ: Այստեղ ուզում եմ վերհիշել շուրջ 70 տարի առաջ իրավացիորեն նկատած Նիկոլ Աղբալյանի այն միտքը, որ «փողը, դրամը գաղափար չունի, իսկ գաղափարը՝ դրամ չունի: Մեր մեջ նա, ով գաղափար ունի՝ դրամ չունի, իսկ ով գաղափար չունի՝ նա դրամ ունի»: Այս միտքը, ցավոք, ի զորու է նաեւ այսօր: Մշակույթի, ազգայինի տերն ու կրողը ժողովուրդն է: Վերնախավի այն մասը, որն, ի ցավ սրտի, այսօր էլ տիրում է նյութական միջոցներին ու պետական-պաշտոնական աթոռներին, ազգայինի եւ մշակույթի միայն ու միայն փրփուրն է, որն ինչպես առաջանում, այնպես էլ անհետանում է: Մեր օրերում կարծես թե խախտվել է մեր մարդկային ու ազգային «անատոմիան», քանզի ամեն մի զգացմունք բեկվել եւ վեր է ածվել առարկայականի ու առարկայապաշտության, շահի ու շահամոլության: Այնպես որ, քաղքենիության աստիճանի իջեցված, սնապարծ հայրենասիրական ասեքներն անօգուտ եւ նույնիսկ վնասակար ու վարկաբեկիչ են: Մեզ անհրաժեշտ է վերականգնել, սրբագործել մեր հայկականությունը, որն անհետաձգելի ազգային խնդիր է: Իսկ այս ամենի համար, իհարկե, այսօր կարիք ունենք իսկական ու մեծ, խորապես հայացքներով օժտված պետական ու ազգային գործիչների, մտավորականի, արվեստագետի, գիտնականի, բանաստեղծի ու գրողի... Ասել է թե՝ ինչքան շուտ, այնքան մոտալուտ կլինի իսկական եւ ազգային, հոգատար գործիչների, մեկենասների ու գործարար մարդկանց սերունդների ժամանակը եւս: Հուսանք եւ գնանք դեպի այդ ժամանակները: Այլապես մենք կմնանք մեծի ու ստեղծագործ շնորհների հարկատու:

Հատորը լույս է տեսել իմ անձնական միջոցների ներդրման շնորհիվ: Տպագրական ծախսերին իրենց աջակցությունն են ցուցաբերել Նախիջեւանի պատմական բնակավայրերից սերող 11 նախիջեւանահայեր, որոնց անունները նշված են գրքում: Շնորհակալություն իմ հայրենակիցներին ու մերձավորներին իրենց ներդրումների համար:

- Իսկ ինչո՞վ եք զբաղված այժմ, ինչի՞ վրա եք աշխատում:

- Նախիջեւանյան մշակութային արժեքների անմնացորդ ոճրագործությունից ցնցված, իմ բոլոր ընթացիկ աշխատանքները մի կողմ դնելով, 2002 թ. ձեռնամուխ եմ եղել իմ հետազոտական աշխատանքների ընթացքում փաստագրած Նախիջեւանի նյութական մշակույթի ժառանգության հրատարակմանը: Ջուղայի հատորից բացի, 4-5 տարի տպագրության է պատրաստ նաեւ Ագուլիս քաղաքի վիմագրական ժառանգությունը ներկայացնող հատորը եւս: Դրամական միջոցներ չլինելու պատճառով երկարաձգվում է նրա տպագրությունը: Բացի այդ, ամբողջացրել-ավարտել եմ Նախիջեւանի մնացած բնակավայրերի ողջ վիմագրական ժառանգությունը փաստող նյութերը, որոնք վերոնշյալ երկու հատորների հետ, ինչպես նշեցի, կազմել են 6 հատոր: Ավարտել եմ նաեւ Նախիջեւանի պատմական գավառների 1905 թ. եւ 1918-19 թթ. հայ-թաթարական ընդհարումներին ու կոտորածներին նվիրված ստվարածավալ հատորը: Հրատարակման եմ պատրաստել Ագուլիսի կամ զոկական բարբառով մինչ այժմ չհրատարակված գրական-գեղարվեստական ստեղծագործությունների՝ պոեմներ, բանաստեղծություններ, առակներ, դրամաներ, Գողթան գավառի ազգագրական-լուսանկարչական պատկերագիրք հատորները: Հրատարակման տեսքի են հասցված 4-5 այլ հատորներ եւս: Միով բանիվ, հրատարակման են սպասում 11 հատորներ: Կան նաեւ այլ ծրագրեր: Այս ամենից բացի, աշխատում եմ նաեւ «Քանդված հայաշխարհ» տեսաֆիլմաշարի վրա:

Այս ամենն, անշուշտ, ծախսատար աշխատանքներ են եւ միայն իմ անձնական, իմ ընտանիքի խնայողությունների միջոցներով անիրականալի: Ակնկալում եմ, որ հայ ժողովրդի պատմական արժեքների վերհանումը կարեւորող բարեգործական, գիտամշակութային հիմնադրամները, ազգային բարերարները, անհատ անձինք ու գործարարները, իմ հայրենակիցները կարող են եւ այս խնդրում անհրաժեշտ է, որ աջակցություն ցուցաբերեն: Խնդիրը համահայկական նշանակություն ունի, եւ այս հարցում իրապես զգացվում է թե՛ իշխանությունների եւ թե՛ կարող ուժերի օգնությունն ու մեկենասությունը:

Խոսքս ուզում եմ ավարտել գրաբարյան իմաստուն խոսքերից մեկով՝ «Բազում են կոչեցեալք, եւ սակաւ ընտրեալք»: Հավատացած եմ, որ ընտրյալները կգտնվեն, եւ ապագայում էլ այսպիսի հաճելի առիթներով կզրուցենք «Ազգի» ընթերցողների հետ:

Հարցազրույցը վարեց
Ս. ԳԱԼՈՅԱՆԸ

ՎԵՐԱԲԵՐՄՈՒՆՔ

Նժդեհը... բանաստեղծ

Վերջերս մեծ հիացմունքով եւ մեծ զարմանքով կարդացի մեծ զորավար Գարեգին Նժդեհի բանաստեղծությունները: Այն էլ՝ նո՞ւրբ եւ զգայո՞ւն: Կարդացի եւ մտածեցի, որ հենց այդպիսի՛ն պետք է լինի իսկական հերոսը, զորավարը եւ հայրենասերը՝ ներքին մեծ ազնվությամբ լեցուն: Իսկական հերոսը չար չի լինում, բայց հայրենիքի հանդեպ անաչառ է լինում...

Նժդեհի բանաստեղծություններին ինձ ծանոթացրեց ազատամարտիկ, բժիշկ, հասարակական գործիչ, Երեւանի բազային բժշկական ուսումնարանի տնօրեն, ԱԺ պատգամավոր Մկրտիչ Էմիլի Մկրտչյանը, որին նաեւ Սերժ են ասում: Հենց նա է նախաձեռնել եւ իրագործել Նժդեհի հուշարձանի բացումը Խուստուփի բարձունքին: Պատմեց, որ հուշարձանի բացումից առաջ ուժեղ մառախուղ եւ անձրեւ սկսվեց, բայց հենց հանդիսությունը պարզվեց՝ եղանակն իսկույն պարզվեց... «Նժդեհի բանաստեղծական ոգին շողաց բոլորի վերեւում...», ասաց նա:

Ես կրկին արտահայտեցի հիացմունքս, որ հայոց մեծ քաջը, որի շնորհիվ Լեռնահայաստանը փրկվեց, ուստի եւ... Հայաստանը փրկվեց, ընդամենը ութ տարվա ընթացքում՝ 1910-1918 թվականներին, գրել է հիասքանչ բանաստեղծություններ՝ առ սիրելին եւ առ հայրենիք: Երիտասարդ Գարեգինն այնպե՛ս է սիրահարվել, որ գրական անուն է ընտրել՝ Գարեգին Դարդունի: Ընտրել է երեք մուսա՝ արծվի ազատությունը, ժողովրդի ազատությունը, Պրոմեթեւսի հուրը: Ինքն էլ մի այդպիսի Արծիվ եւ Պրոմեթեւս էր, որին, ի վերջո, ինչպես Հիսուսին եւ Պրոմեթեւսին, տանջանքի մատնեցին: Իր բանաստեղծություններից մեկում նա հայոց գյուղը համարում է «ցավի ու տառապանքի աշխարհ, որի հավերժական հյուրն է բռնակալ կարիքը, աղքատությունը, դառնությունը...». որքա՜ն տիպական է այսօրվա համար: Բայց անդրադառնամ... սիրային տողերին:

«Մինասյուր» բանաստեղծության մեջ ասում է. «Գեղեցիկ է օրը... կույսի առաջին սիրո նման...»: «Ոչ, չէ...» ստեղծագործության մեջ ասում է. «Եթե կուզեք իմանալ, թե որքա՜ն աստվածային է իմ սիրածը՝ վերցրեք Պրոմեթեւսի հպարտությունը, Արծվի ազատասիրությունը, ավելացրեք Իրանի սիրանվեր Լեյլիի սիրտը, եւ կստացվի Նա՝ երազներիս էն արեւ թագուհին...»: Ուշի եւ գրում է. «Նախանձում եմ էն ուշ գիշերին քեզ այցի եկող անուշ երազին...»: Նո՞ւրբ եւ սո՞ւրբ: Ավելի նուրբ տողեր. «Դուք գիտե՞ք այն սերը, որով զեփյուռը ծաղկին, ծաղիկը զեփյուռին է սիրում...»: Եվ սա գրում է քաջերի քաջը: Նա իր սիրտը համեմատում է անհատակ օվկիանոսի հետ, որի մեջ հազար ու հազար ցավ է լցնում: Ուշադրություն դարձրեք, թե խայամական ինչ փիլիսոփայություն կա հետեւյալ տողերում. ծաղկին հարցնում են՝ ինչո՞ւ ես տխուր, իսկ նա պատասխանում է. «Ես էլ պիտի մեռնեմ...»: Մեկ այլ տեղ Նժդեհը գրում է. «Երջանիկ եմ, ավելի քան Աստված», բայց ընդհանուր առմամբ «իմ դարդերը շատ են», թեեւ՝ «Նիագարայի ջրվեժ է իմ սերը...»: Դիմելով սիրեցյալին, գրում է. «Ժպտա, հրեշտակս, ժպտա: Երբ ժպտում ես, կրծքիս տակ վարդեր են բացվում...», ինչ հետո. «Ա՜խ, գիտեմ, հրեշտակս, դարդը քուն չունի, դարդը չի քնում...»: Որքա՜ն այսօրական է:

Իհարկե, Նժդեհը նաեւ ծաղրել է կանանց, գրել է էպիգրամների մի շարք, երբեմն ծայրահեղ քննադատել է նրանց, բայց ընդհանուր առմամբ Նժդեհը մի ազնիվ սիրտ է, որի մեջ տրոփել է սեր ու ազնվություն:

Հենց ա՛յդ է մեզ այսօր պետք:

Նաեւ պետք է, որ այսօրվա մեր քաղաքական այրերը նուրբ ու ազնիվ հոգի ունենան, շատ սիրեն պոեզիա, որովհետեւ ըստ Նժդեհի. «Առանց պոեզիայի՝ մեր աշխարհը կդառնա խոզանոց...»:

Հասկացողը կհասկանա:
ԱՐՄԱՆՅԱԿ ՄԱՆՎԵԼՅԱՆ

Դպրաց դասը աղոթում է երգելով

Վերջերս Մայր տաճարի երգչախումբը՝ դպրաց դասը, վերակազմավորվեց եւ համալրվեց նոր ձայներով: Այդ նպատակով հայտարարված մրցույթին մասնակցեցին ինչպես Երեւանի պետական կոնսերվատորիայի ուսանողներ, այնպես էլ հայ երգարվեստում հայտնի անուններ՝ շուրջ քառասուն դիմորդ: Վեց հոգուց բաղկացած մրցութային հանձնաժողովի որոշմամբ նրանցից լավագույնները ընդգրկվեցին Մայր տաճարի դպրաց դասում երգելու: Հայտարարված մրցույթի արդյունքների շնորհիվ Մայր տաճարի դպրաց դասը ոչ միայն համալրվեց նոր ձայներով, այլեւ այսուհետ հանդես կգա ոչ թե 27 այլ 32 հոգանոց կազմով:

Մայր տաճարի լուսարարապետ Տ. Արշակ վրդ. Տիգրանյանը մտահոգությամբ նշում է, որ արական ձայների պակաս կա: Նա կարեւորում է նաեւ մեկ այլ հանգամանք.

- Երգի կատարման չափ կարեւոր է երգչի հոգեւոր ներաշխարհն ու հավատքի առկայությունը, - ասում է Հայր Արշակը: - Այս հանգամանքը շատ կարեւոր է, քանի որ դպրաց դասի անդամները ուղղակի կատարողներ չեն, նրանք երգով աղոթողներ են:

Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնի դպրաց դասը ստեղծվել է Գեւորգ Զ կաթողիկոսի հայրապետության տարիներին եւ ավելի քան 50 տարվա պատմություն ունի: Տարբեր տարիների երգչախմբի դասը տարբեր կազմ ու թիվ է ունեցել, սակայն միշտ էլ փայլել է իր հոգեւոր երգի կատարմամբ եւ հայ ժողովրդին է պարգեւել այնպիսի հնչեղ ձայն ու հայարվեստի ռահվիրաներ, ինչպիսիք են Կոմիտասը, Շարա Տալյանը, Լուսինե Զաքարյանը, Վալերի Հարությունյանը, դիրիժոր Խորեն Մեխանեջյանը եւ այլք:

Հետաքրքրական է, որ հնում դպրաց դասի պաշտոնը կատարել է հավատացյալ ժողովուրդը: Նա կամավոր երգասացությամբ օգնել է հոգեւորականին պատարագի եւ այլ խորհուրդների ընթացքում: Ժամանակի հետ այս խիստ գովելի երեւույթը վերացել է, եւ այժմ դպրաց դաս են կազմում երգչախմբի անդամները: Այնուամենայնիվ, հոգեւոր կյանքի նկատմամբ նկատվող համաժողովրդական հետաքրքրությունը հույս է ներշնչում, որ հավատացյալները եւս ժամանակի ընթացքում կհամալրեն դպրաց դասի շարքերը եւ իրենց աղոթքն առ Աստված կբարձրացնեն եկեղեցական երգերով:

ՍՈՒՍԱՆՆԱ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

ԱԶԳ

Մարզական

Չորս հանդիպումներով սկսվեց ֆուտբոլի Հայաստանի բարձրագույն խմբի առաջնության երկրորդ շրջանը: Տուրի կենտրոնական հանդիպումն անշուշտ երկրի չեմպիոն «Փյունիկի» եւ առաջատարների խմբում գտնվող «Լեռնագործ-Արարատի» մրցավեճն էր: Այդ խաղում բավական բարձր էր հաղթանակի գինը: «Փյունիկի» հաջողության դեպքում չեմպիոնը կարող էր պոկվել իր հետապնդողներից, իսկ «Արարատին» հաջողությունը հնարավորություն կընձեռեր ամրապնդվելու առաջատարների շարքում: Այս հանգամանքը սուր մրցակցության առիթ հանդիսացավ:

պաշտպանի դեմ-դիմաց հանեց Մանուչարյանին: Վերջինիս հարվածը հեշտ մղեց Ռաղաջան, սակայն վրա հասած Գալուստ Պետրոսյանը գլխի հարվածով խոցեց դարպասը: «Փյունիկը», հասնելով շոշափելի առավելության, որոշ չափով թուլացրեց ճնշումը մրցակցի դարպասի վրա, ինչից անմիջապես օգտվեցին արարատցիները՝ մեծ ուժերով դիմելով գրոհների: Նրանք նույնիսկ խաղի վերջին 20 րոպեներին տիրում էին նախաձեռնությանը, որի արդյունքում Միեր Ավանեսյանը կրճատեց հաշվի տարբերությունը: Նվերը կարող էր եւս մեկ անգամ աչքի ընկնել, սակայն մոտ տարածությունից նրա

ցեին՝ նշելով, որ, ի տարբերություն թիմերի առաջին հանդիպման, «Լեռնագործ-Արարատի» խաղում զգալի առաջընթաց է նկատվում:

Հաջողության հասավ նաեւ երկրորդ տեղում ընթացող «Միկան», որը «Հրազդանում» հյուրընկալվել էր «Կիլիկիային»: Այս խաղում էլ բավական սուր մրցակցություն ծավալվեց: Երկու թիմերն էլ ունեցան դարպասները գրավելու համար առիթներ, սակայն գոլային իրական պահը ստեղծվեց 65-րդ րոպեին, երբ Նշան Էրզրումյանը գնդակով հայտնվեց ուղիղ դարպասապահի դիմաց: Ոտքի մի փոքր հպում եւ գնդակը կհայտնվեր դարպասում: Սակայն, չգիտես ինչու, կարծես ա-

գլխիկոր հեռացան խաղադաշտից: Թեեւ խաղավիճակը հաջող դասավորվեց շիրակցիների համար, որոնք արդեն 17-րդ րոպեին Արսեն Հակոբյանի հարվածից հետո բացեցին հաշիվը: Ընդմիջումից հետո «Բանանցին» հաջողվեց բեկում մտցնել մրցակցությունում եւ Տիգրան Եսայանի ու Արամ Սարգսյանի խփած գոլերի շնորհիվ հաղթել:

Ընթացիկ առաջնությունում հաջող հանդես եկող «Դինամո-Զենիթի» ֆուտբոլիստներն էլ ամրապնդեցին իրենց դիրքերը՝ 2-1 հաշվով հաղթելով «Կոտայքին»: Այդ խաղում 58-րդ րոպեին 2-րդ դեղին քարտը ստանալով խաղադաշտը թողեց կոտայքցի Արման Մինասյանը, իսկ 85-

Առաջատարներն ամրապնդում են դիրքերը

Երկու թիմերն էլ մարտական տրամադրությամբ էին մտել խաղադաշտ եւ առաջին իսկ րոպեներից դաշտում թեժ մրցակցություն ծավալվեց: Սակայն, ցավոք, խաղասկզբում արարատցիների թույլ տված երկու կոպիտ սխալները ի չիք դարձրին հաջողության հասնելու նրանց բոլոր ջանքերը: 5-րդ րոպեին պաշտպանության աջ թեւում Նավոյանն ու Ոսկանյանը գնդակը խաղարկելիս սխալվեցին, եւ Ռաֆայել Նազարյանը ճշգրիտ փոխանցումով դարպասապահի դիմաց մեն-մենակ դուրս բերեց Փաչաջյանին, որն էլ բացեց հաշիվը: 7 րոպե անց արարատցիները պաշտպանությունում հերթական կոպիտ սխալը թույլ տվեցին: Այս անգամ անհամաձայնեցված գործեցին դարպասապահ Ռաղաջան եւ պաշտպան Նարիմանյանը: Առաջինը Գալուստ Պետրոսյանի փոխանցումից հետո ընդառաջ դուրս եկավ գնդակին՝ փորձելով տիրել, սակայն Նարիմանյանը եւս փորձեց կասեցնել գնդակը՝ այն ուղարկելով սեփական դարպասը:

Անհաջող խաղասկիզբը որոշ չափով ընկճեց արարատցիներին, թեեւ մինչեւ ընդմիջում նրանք կարող էին նույնիսկ հավասարեցնել հաշիվը: 2 անգամ գոլ խփելու համար առիթներ ստեղծվեցին Արթուր Պետրոսյանի համար, սակայն վերջինս վրիպեց: Դեռ նոր էր սկսվել երկրորդ խաղակեսը, երբ հերթական անփույթ խաղի պատճառով արարատցիները 3-րդ գնդակն ընդունեցին սեփական դարպասը: Կրկին իր վարպետությամբ աչքի ընկավ Ռաֆայել Նազարյանը, որը երկար փոխանցումով դար-

PHOTOLURE

գլխի հարվածը մի փոքր բարձր ստացվեց:

Հաշվետու խաղում կրկին իր բարձրության վրա էր «Լեռնագործ-Արարատի» դարպասապահ Ռաղաջան, որը մի քանի անգամ թիմին փրկեց գոլերից: Այսպիսով, արարատցիները, որոնք մեկնարկում «Փյունիկին» զիջելուց հետո 6 խաղ անընդմեջ պարտություն չէին կրել, կրկին պարտվեցին չեմպիոնից: Սակայն, կարծում ենք, հուսահատվել պետք չէ: Թիմն ընդհանուր առմամբ վատ խաղ չի ցուցադրում եւ բոլոր հնարավորություններն ունի զարգացնելու հաջողությունը: Ի դեպ, **«Ազգի»** թղթակցի հետ զրույցում «Փյունիկի» գլխավոր մարզիչ Միխայ Ստոյկիցան էլ գովեստի խոսքեր հղեց արարատցիների հասցեին:

նակնկալի եկած Նշանը հապաղեց, կորցրեց հավասարակշռությունը, դրա հետ մեկտեղ՝ գոլային պահը: Իսկ ահա, «Միկայի» ֆուտբոլիստները հաղթանակ տոնելու իրենց հնարավորությունը ձեռքից բաց չթողեցին: Խաղավարտից 7 րոպե առաջ աջ թեւից Մարաս Մկրտչյանի փոխանցումը գլխի դիպուկ հարվածով եզրափակեց Արսեն Ադամյանը:

Ընթացիկ մրցաշրջանում չափազանց անհաջող է հանդես գալիս Գյումրու «Շիրակը»: Շիրակցիները, որ հազվադեպ էին պարտվում սեփական հարկի տակ, ընթացիկ առաջնությունում մեկը մյուսի հետեւից զիջում են մրցակիցներին: Հերթական խաղում էլ, հյուրընկալելով «Բանանցին», շիրակցիները կրկին

րդ րոպեին մրցավար Շահինյանին հայհոյելու եւ հարվածելու համար դաշտից հեռացվեց Գագիկ Սիմոնյանը: Բնականաբար, կոտայքցիներին դժվար էր 9 հոգով դիմագրավել մրցակցին, թեեւ մինչ այդ հաշիվը հավասար էր (1-1): 27-րդ րոպեին հաշիվը բացել էր դինամոյական Ալբերտ Ներսիսյանը, 49-րդ րոպեին Սամվել Պետրոսյանը վերականգնել էր հավասարակշռությունը: Բայց ահա 77-րդ րոպեին կոտայքցի Ալեքսեյ Կիրակոսյանը գնդակն ուղարկեց սեփական դարպասը՝ ապահովելով մրցակցի հաղթանակը:

Երկրորդ շրջանի մեկնարկը կրկին վկայեց, որ ընթացիկ առաջնությունում թե՛ մրցանակային տեղերի եւ թե բարձրագույն խմբում տեղը պահպանելու համար մղվող պայքարը բավական թեժ է լինելու:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	7	5	2	0	17-7	17
2. Միկա	8	5	1	2	12-9	16
3. Դինամո-Զեն.	8	3	4	1	12-10	13
4. Լ.-Արարատ	8	3	3	2	11-11	12
5. Բանանց	7	3	2	2	8-7	11
6. Կիլիկիա	8	2	1	5	8-12	7
7. Շիրակ	8	1	3	4	10-13	6
8. Կոտայք	8	0	2	6	6-15	2

Ռմբարկուները

Գալուստ Պետրոսյան «Փյունիկ»	6
Նշան Էրզրումյան «Կիլիկիա»	5
Լեւոն Փաչաջյան «Փյունիկ»	5
Արմեն Շահգելդյան «Միկա»	4
Երվանդ Հակոբյան «Շիրակ»	4
Նվեր Խաչատրյան «Դին.-Զենիթ»	3
Էդգար Մանուչարյան «Լ.-Արարատ»	3
Արամ Սարգսյան «Բանանց»	3
Արսեն Ադամյան «Միկա»	3

«Ռոլան Գարոսի» դափնեկիրները հայտնի են

Հայտնի դարձան թենիսի Ֆրանսիայի բաց առաջնության հաղթողները: Տղամարդկանց մրցաշարում պատվավոր մրցանակը վիճարկեցին արգենտինացիներ Գաստոն Գաուդիոն եւ Գիյերմո Կորիան: Գաուդիոն կիսաեզրափակիչում պարտության մատնեց Դավիթ Նալբանդյանին (6–3, 7–6, 6–0): Կորիան առավելության հասավ անգլիացի Թիմ Հենմանի նկատմամբ (3–6, 6–4, 6–0, 7–5):

Եզրափակիչ մրցավեճը դրամատիկ ելք ունեցավ: Առաջին խաղափուլը 6–0 հաշվով շահեց Կորիան: Երկրորդ խաղափուլում էլ Կորիայի առավելությունը նկատելի էր (6–3): 3-րդ խաղափուլը 4–3 հաշվով շահում էր Կորիան եւ մոտ էր հաղթանակին, սակայն Գաուդիոն կարողացավ փրկել խաղը եւ հաղթանակ տոնել: Նա իր մեջ ուժ գտավ փոխելու մրցակցության ընթացքը եւ հաջորդ երկու խաղափուլերը շահելով (6–1, 8–6), դարձավ մրցաշարի հաղթող: Այսպիսով, Գաստոն Գաուդիոն առաջին անգամ դարձավ Ֆրանսիայի բաց առաջնության հաղթող: Հետաքրքրական է, որ «Մեծ սաղավարտի» մրցաշարերում վերջին անգամ արգենտինացի թենիսիստը հաղթել էր 1979 թ., երբ Գիյերմո Վիլասը նվաճեց Ավստրալիայի բաց առաջնության չեմպիոնի տիտղոսը: Գաուդիոն որպես պարգեւ ստացավ 860 հազար եվրո եւ վաստակեց 200 վարկանիշային միավոր: Գիյերմո Կորիայի «ավարը» մի փոքր համեստ էր. 430 հազար եվրո եւ 140 միավոր: Թենիսիստների համաշխարհային դասակարգման ցուցակը շարունակում է գլխավորել շվեյցարացի Ռոջեր Ֆեդերերը: Դավիթ Նալբանդյանն այդ ցուցակում 4-րդն է:

Կանանց մրցապայքարում «Մեծ սաղավարտի» մրցաշարերի պատմության մեջ առաջին անգամ հաղթող ճանաչվեց ռուս թենիսիստուհին: Անաստասիա Միսկինան երկու խաղափուլում պարտության մատնեց իր հայրենակցուհուն՝ Ելենա Դեմենտեւային (6–1, 6–2):

Կանանց զուգախաղում հաղթող ճանաչվեց Ռուանո-Սուարես զույգը, որը պարտության մատնեց Կուզնեցովա-Լիխովցեւա երկյակին (6–0, 6–3): Տղամարդկանց զուգախաղում հաջողությունն ուղեկցեց Մալիս-Ռոխուս զույգին: Նրանք հաղթեցին Լլոդրա-Սանտորո երկյակին (7 –5, 7–5):

Անգլիացիները հետաքրքրվում են հոլանդացի ֆուտբոլիստով

Անգլիայի նախկին չեմպիոն «Մանչեսթր յունայթեդը» «Այախին» 17 մլն դոլար է առաջարկել կիսապաշտպան Ռաֆայել վան դեր Վարտի համար: Անգլիական ակումբը նախկինում էլ հետաքրքրվում էր տաղանդավոր այդ ֆուտբոլիստով, սակայն միայն այժմ է «Այախը» համաձայնվել քննարկելու առաջարկը: Ալեքս Ֆերգյուսոնը հույս ունի հոլանդացի ֆուտբոլիստի շնորհիվ ամրապնդել կիսապաշտպանությունը, հսկողություն սահմանել դաշտի կենտրոնական հատվածում եւ որոշակիորեն թեթեւացնել Ռայան Գիգզի եւ Փոլ Սկոուլզի ծանրաբեռնվածությունը:

Հոլանդացի ֆուտբոլիստի հարցում «Մանչեսթր յունայթեդը» լուրջ մրցակից ունի ի դեմս Թուրինի «Յուվենտուսի», որը եւս ցանկանում է իր շարքերն ընդգրկել վան դեր Վարտին: Ի դեպ, վերջինս բազմիցս է նշել, որ իրեն առանձնապես հոգեհարազատ է իտալական առաջնությունը:

Պավլիչը ցմահ որակազրկվել է

Ուկրաինայի թեթեւ աթլետիկայի ֆեդերացիան ցմահ որակազրկել է ուկրաինուհի գնդահրորդ Վիտա Պավլիչին: Նման խիստ որոշման պատճառն այն է, որ երկրորդ անգամն է մարզուհու օրգանիզմում հայտնաբերվել արգելված խթանիչների գոյությունը: Առաջին անգամ նա դոպինգ է օգտագործել 1999 թ.: Այս տարի Բուդապեշտում կայացած աշխարհի առաջնությունում 35-ամյա Պավլիչը երկրորդ անգամ չհանձնեց դոպինգ տեստը: Մարզական իր կենսագրությունում նա դարձել է Եվրոպայի կրկնակի չեմպիոնուհի:

www.azg.am

ԷԼԻՍՏԱ

Շախմատի թագուհին Անտոանետա Ստեֆանովան է

Էլիստայում ավարտվեց շախմատի աշխարհի կանանց հերթական առաջնությունը, որն անցկացվում էր նոկաուտ համակարգով: Եզրափակիչում աշխարհի չեմպիոնուհու կոչումը վիճարկեցին բուլղարուհի Անտոանետա Ստեֆանովան եւ ռուսաստանցի Եկատերինա Կովալեւսկայան: Հաղթողը պետք է որոշվեր նրանց միջեւ անցկացված 4 պարտիայում: Սակայն չեմպիոնուհի հռչակվելու համար բուլղարացի շախմատիստուհուն բավարարեց 3 պարտիան: Առաջին երկու պարտիաներում Ստեֆանովան հաղթեց, թեեւ 3-րդն ավարտեց ոչ-ոքի: Այսպիսով, հաղթելով 2,5-0,5 հաշվով, Ստեֆանովան հռչակվեց աշխարհի չեմպիոնուհի:

Շեւչենկոն մնում է «Միլանում»

Իտալիայի առաջնության լավագույն ռմբարկու Անդրեյ Շեւչենկոն երկարաձգել է պայմանագիրը «Միլանի» հետ: Նա մինչեւ 2009 թ. հանդես կգա Իտալիայի չեմպիոնի կազմում: Չնայած «Չելսիի» սեփականատեր Ռոման Աբրամովիչը մեկնել էր Միլան եւ ուկրաինացի հարձակվողի համար մեծ գումար էր առաջարկել, սակայն ակումբի ղեկավարությունը հրաժարվել էր: Շեւչենկոն իր խփած 24 գոլերով մեծապես նպաստեց «Միլանի» հաջողությանը, որը 17-րդ անգամ նվաճեց երկրի չեմպիոնի տիտղոսը:

Պատիժներ կարգազանցներին

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, Վրաստանի առաջնությունում չեմպիոնի կոչման համար լրացուցիչ խաղում, որում ոսկե մեդալներն էին վիճարկում «Վիտ-Ջորջիան» եւ «Սիոնին», ֆուտբոլիստները մի քանի անգամ խաղադաշտ էին ներխուժել եւ հաշվեհարդար էին տեսել մրցավարների նկատմամբ: Ֆուտբոլի Վրաստանի ֆեդերացիան խստորեն պատժել է կարգազանցներին: «Սիոնի» թիմը հանվել է ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարի մասնակիցների կազմից: Բացի այդ, արգելվել է Բոլնիսում առաջնության 10 խաղ անցկացնելը: Թիմը ստիպված կլինի այդ հանդիպումներն անցկացնել չեզոք դաշտում: Թիմի երկրորդ մարզիչ Գեորգի Կիպշիձեն հեռացվել է ակումբից: Ծեծկռտուքին մասնակից «Սիոնիի» ֆուտբոլիստները որակազրկվել են 10 խաղով՝ տուգանվելով 1250-ական դոլարով: Իսկ ակումբը տուգանվել է 5 հազար դոլարով:

Վերոնը դժգոհ է իր վիճակից

Արգենտինացի ֆուտբոլիստ Խուան Սեբաստիան Վերոնը «Չելսիի» ղեկավարությանը խնդրել է իրեն տրանսֆերի հանել: Նա այդպես էլ չկարողացավ իր հաստատուն տեղը զբաղեցնել թիմի հիմնական կազմում: Ընթացիկ մրցաշրջանում Վերոնը «Չելսիում» ընդամենը 14 խաղ է անցկացրել: 29-ամյա Վերոնն անցյալ տարվա ամռանը «Մանչեսթր յունայթեդից» տեղափոխվել էր «Չելսի», որի համար վերջինս 15 մլն ֆունտ ստեռլինգ էր վճարել:

Վերոնի գործակալը հանդիպել է ակումբի գործադիր տնօրեն Պիտեր Կենյոնի հետ եւ խնդրել է թույլատրել ֆուտբոլիստին տեղափոխվել այլ ակումբ: Վերոնը մտադիր է վերադառնալ Իտալիա, որտեղ ժամանակին հանդես է եկել «Սամպդորիա», «Պարմա» եւ «Լացիո» ակումբներում: Ներկայում Վերոնով հետաքրքրվում է «Ինտերը»: Առայժմ վերջինիս ղեկավարությունը դեռեւս չի սկսել բանակցել «Չելսիի» հետ: Իր հերթին Վերոնը սպասում է մրցաշրջանի ավարտին, երբ պարզ կդառնա, թե ո՞վ է գլխավորելու «Ինտերը»:

Դրամավարկային տեղեկատու

Մայիսի 31-ից հունիսի 3-ն ընկած ժամանակահատվածում դրամավարկային ցուցանիշները հետեւյալն էին.

Դրամական բազա, դրամական զանգված

Փողի բազան նվազել է 480 մլն դրամով եւ հունիսի 3-ին կազմել 104 մլրդ 938 մլն դրամ: Զուտ արտաքին ակտիվներն (առանց սեփականաշնորհման միջոցների) աճել են 169 մլն դրամով, իսկ զուտ ներքին ակտիվները նվազել են 649 մլն դրամով:

Մայիսի 21-27-ն ընկած ժամանակահատվածում փողի զանգվածը նվազել է 1 մլրդ 16 մլն դրամով եւ մայիսի 27-ին կազմել 225 մլրդ 123 մլն դրամ (ընդգրկված են 19 բանկերի ցուցանիշները): Շրջանառության մեջ կանխիկ դրամը նախորդ շաբաթվա համեմատ փոփոխություն չի կրել, կազմելով 80 մլրդ 266 մլն դրամ: Դրամով ցպահանջ ավանդները նվազել են 765 մլն դրամով եւ կազմել 28 մլրդ 26 մլն դրամ: Դրամով ժամկետային ավանդները նվազել են 546 մլն դրամով եւ կազմել 11 մլրդ 567 մլն դրամ: Արտարժույթով ավանդներն աճել են 295 մլն դրամով եւ կազմել 105 մլրդ 264 մլն դրամին համարժեք արտարժույթ: Ընդ որում, արտարժութային ցպահանջ ավանդները կազմել են 52 մլրդ 247 մլն դրամ (նախորդ շաբաթվա համեմատ աճել են 472 մլն դրամով), ժամկետայինները՝ 53 մլրդ 17 մլն դրամ (նվազումը՝ 177 մլն դրամ):

Ֆինանսական շուկա

Մայիսի 31-ից հունիսի 3-ն ընկած ժամանակահատվածում մարվել է 600 մլն դրամի 41-շաբաթյա ՊՊ՝ 10,5763 տոկոս տարեկան եկամտաբերությամբ:

Նշված ժամանակահատվածում ԿԲ-ը ներգրավել է 1 մլրդ դրամի ավանդ՝ տարեկան 1 տոկոս տոկոսադրույքով:

Արտարժույթի շուկա

Մայիսի 31-ից հունիսի 3-ն ընկած ժամանակահատվածում ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ փոխարժեքն արժեւորվել է 0,25 տոկոսով՝ 548,40 դրամից հասնելով 547,01 դրամի:

Նշված ժամանակահատվածում արժութային շուկայում իրականացվել են շուրջ 30,548 հազ. ԱՄՆ դոլարի առք ու վաճառքի գործարքներ, որոնց միջին կշռված փոխարժեքը կազմել է 548,54 դրամ:

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

«Արամ Խաչատրյան» համերգասրահ

Հայաստանի պետական ֆիլհարմոնիկ նվագախումբ

Գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր՝ Էդուարդ Թոփչյան

Հունիս ամսվա ծրագիր

2004

04/06/04 Մենակատար՝ Ջեք Լիբեկ, ջութակ (Մեծ Բրիտանիա)
Դիրիժոր՝ Էդուարդ Թոփչյան
Ծրագրում՝
Բրուխ՝ Ջութակի կոնցերտ թիվ 1
Մալեր՝ Սիմֆոնիա թիվ 1

11/06/04 Մենակատար՝ Սիբիլե Չոփփ, ջութակ (Շվեյցարիա)
Դիրիժոր՝ Էդուարդ Թոփչյան
Ծրագրում՝
Բեթհովեն՝ Ջութակի կոնցերտ
Բեթհովեն՝ Սիմֆոնիա թիվ 8

18/06/04 Համերգ՝ նվիրված Վաղիմ Շուբլաձեի 70-ամյակին
Մենակատար՝ Աննա Սարաջյան, դաշնամուր (Մեծ Բրիտանիա)
Դիրիժոր՝ Վաղիմ Շուբլաձե (Վրաստան)
Ծրագրում՝
Գլինկա՝ «Ռուսլան եւ Լյուդմիլա» օպերայի նախերգանք
Բեթհովեն՝ Դաշնամուրի կոնցերտ թիվ 3
Բրուներ՝ «Te Deum»

25/06/04 Մենակատար՝ Էդուարդ Թադեւոսյան, ջութակ
Դիրիժոր՝ Ալեխանդր Տրեգեր (ԱՄՆ)
Ծրագրում՝
Բերնսթայն՝ «Կանդիդ» նախերգանք
Վենյավսկի՝ Ջութակի կոնցերտ թիվ 2
Դվորժակ՝ Սիմֆոնիա թիվ 8

29/06/04 Կոնսու կվարտետ

Համերգների սկիզբը՝ 19:00-ին

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 08.06.2004թ. ժ.9.00 ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները.

ISO ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	545.72	540.30	551.20
EUR	1	ԵՎՐՈ	672.27	668.20	676.30
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	18.80	17.70	19.90

ԱՇՃՅԱՆ ԹՐԱՎԵԼ ԵՒ ՏՈՒՐԻԶՄ

33 ՏԱՐՎԱ ՓՈՐՁԱՌՈՒԹՅՈՒՆ ԱՍՊԱՐԵԶՈՒՄ

P. O. Box 80218
Beirut, Bourj Hamound, Lebanon
Fax: 00961-1-261177/00961-1-240654
E-mail: ashjiantours@hotmail.com
Tel: 00961-1-261177
Web: www.ashjiantravel.com

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ...

ԲԱՑԱՌԻԿ ՇՐՋԱԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ԵՐԵՒԱՆԻՑ ԴԱՄԱՍԿՈՍ ԵՒ ԲԵՅՐՈՒԹ ՆԱԵՒ
OSONIA ԶԲՈՍԱՆԱՎՈՎ 8-ՕՐՅԱ ՇՐՋԱԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆ՝ ԲԵՅՐՈՒԹ-ԼԻՄԱՍՈԼ-ՀՌՈԴՈՍ-ՏԻՆՈՍ-ՊԻՐԵՍ-ԱԹԵՆՔ-ՔՈՍ-ԼԻՄԱՍՈԼ-ԲԵՅՐՈՒԹ,
9-18 ՀՈՒԼԻՍ 2004 Թ.:
ՆԱԽԱՃԱՇ, ՃԱՇ, ԸՆԹՐԻՔ:
ԱՄԵՆ ԳԻՇԵՐ՝ ՇՈՈՒ, ՄԻԵՄ ԶԲՈՍԱՆԱՎԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ,
ԱՆԱԿՆԿԱԼՆԵՐ, ՆՎԵՐՆԵՐ:
ԳՆԵՐՆ ՍԿՍՎՈՒՄ ԵՆ 895 ԴՈԼԱՐԻՑ:

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ STARS TRAVEL ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ,
ՀԵՌ.՝ 533131 ԵՒ 09-416695, E-MAIL: IBNFO@FIVESTSARS.AM:
ԿԱՄ ԴԻՄԵԼ ՁԵՐ ԾԱՄՓՈՐԴԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆԸ:

вклад Нарекаци
Мудрость истории

- 1 месяц - 5% годовых
- от 1000 до 10000 USD или EURO
- досрочное изъятие - в течение 1 часа и начислением 2% годовых

вклад Хоренаци
Правота разума

- 3 месяца - 6% годовых
- от 1000 до 10000 USD или EURO
- досрочное изъятие - начисление 2% в течение 1 месяца, 3% - в течение 2 месяца, 4% - в течение 3 месяца
- при пролонгации - подарок "ArCa Classic"

вклад Ширакаци
Сила красоты

- 6 месяцев - 7% годовых
- от 1000 до 30000 USD или EURO
- досрочное изъятие - до 30 дней - 2%, после 30 дней - 3% годовых

вклад Маштоц
Величие любви

- 12 месяцев - 8% годовых
- от 1000 до 30000 USD или EURO
- ежемесячная капитализация или выплата процентов
- досрочное изъятие - до 30 дней - 2%, после 30 дней - 3% годовых

ЮНИБАНК | 53 98 70
www.unibank.am

СТАНДАРТНЫЕ ВКЛАДЫ В ДРАМАХ И ВАЛЮТЕ

Срок вклада	Выплата процентов	AMD До 5 млн.	USD, EURO До 10.000
до востребования		0*	0*
31 – 90 дней	в конце срока	7,5	5,5
	ежемесячно	7	5
91 – 182 дня	в конце срока	8	6,5
	ежемесячно	7,5	6
183 – 364 дня	в конце срока	8,5	7,5
	ежемесячно	8	7
365 дней и более	в конце срока	9	8
	ежемесячно	8,5	7,5

Вклады превышающие 5 млн. AMD или 10 тыс. USD, EURO и/или сроком более 550 дней - по индивидуальным ставкам.
* в отдельных случаях процентная ставка определяется на договорной основе
Минимальная сумма срочных депозитов
- 50.000 AMD
- 100 USD, EURO

АДРЕСА ФИЛИАЛОВ ЗАО "ЮНИБАНК"

- **Центральный офис**
г. Ереван, ул. Амиряна 12
тел. (3741) 539870
e-mail: unibank@unibank.am

- **Филиалы в г. Ереване:**
Филиал "КЕНТРОН"
ул. Абовяна 26
тел. (3741) 542431

Филиал "МАЛАТИЯ"
ул. Себастия 141
тел. (3741) 776627

Филиал "КОМИТАС"
ул. Комитаса 15/2
тел. (3741) 261838

- **Филиалы в Армении:**
Филиал "ВАНАДЗОР"
г. Ванадзор, ул. Тигран Мец 53
тел. (37451) 40872

Филиал "ГЮМРИ"
г. Гюмри, ул. Ахтанаки 1
тел. (37441) 33055

Երիտասարդական արշավ դեպի Վայոց ձոր

Հունիսի 25-27-ը «Էսթաս կենտրոնը» «Երկիր-մշակույթ» կազմակերպության համագործակցությամբ եւ ֆինանսավորմամբ, Վայոց ձորի մարզում կիրականացնի «Հավատք եւ ժառանգություն» խորագիրը կրող երիտասարդական արշավ:

Արշավի նպատակներն են՝

1. Ամրապնդել մեր ժողովրդի մեջ հայրենի երկրի պատմամշակութային հուշարձանների հանդեպ հոգատար եւ պատասխանատու վերաբերմունք,
2. Բարեկարգել, պահպանել ու կործման վտանգից փրկել մեր եկեղեցիներն ու վանքերը, տաճարներն ու խաչքարերը,
3. Համախմբել հայ երիտասարդությանը, աջակցել սփյուռքում ծնված եւ մեծացած մեր ազգակիցներին ճանաչելու հայրենի երկիրն ու մշակույթը՝ մասնակից դարձնելով նրանց այս շարժմանը:

Արշավականները կբաժանվեն երկու խմբի, որոնք կշարժվեն Երեւանից դեպի Վայոց ձորի մարզ՝ երկու տարբեր ուղղություններով: Արշավին կմասնակցեն 100 երիտասարդներ: Արշավին մասնակցել ցանկացողները տեղեկությունների համար դիմեն՝

Աելիտա Չոբանյանին, հեռ.՝ 54 18 44, էլ. փոստ aelitat@yahoo.de
Ռաֆֆի Նիգիդյանին, էլ. փոստ՝ raffi@landandculture.org

Գովազդի համար զանգահարել՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա: Գրանցման թիւ 65, դասիչ 69150: Տպաքանակը 3000: Ստորագրուած է տպագրութեան 7.06.2004 Գինը 100 դրամ: